

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XX. letnik.

V Ljubljani, aprila 1903.

IV. zvezek.

Cvetna nedelja.

1. Kristusovo trpljenje.

VI. Jezus tolaži jeruzalemske žene. — Kesanje.

Hčere jeruzalemske... Luk. 23, 28.

1. *Kako dolgo boste omahovali na dve strani?* Mladi ljudje najbolj omahujejo na dve strani. Pride čas, da se spovejo in imajo tudi kesanje, pa hitro zopet pozabijo storjene sklepe. Njihovo poplajšanje ni stalno. Enkrat solnce močno zasije, a naenkrat je nebo polno črnih oblakov!

2. Vem sicer, da ga ni, ki bi zdaj ne storil prav trdnega sklepa poplajšanja, pa če še kateri omahuje, o Marija, drži ga ti, primi ga za roke, da se ne pogubi. Poučna je smrt 40 mučencev: Najmlajšega med njimi, Melitona, si je mati njegova naložila in ga nesla, da ne bi zaostal. O Marija, če bi kateri mladenič ali katera deklica še rad zaostajal v tem postnem času in ga beseda božja še ni ganila, pa ga ti, Marija, po svoji veliki usmiljenosti in moči gani, vodi, dokler enkrat srečni v tvojem naročju ne umrjejo! *Glej mati, tvoj sin.* Materina ljubezen je velika. Stori čudež! Slišimo, da na Francoskem delaš čudeže, tudi med nami delaj čudežne reči!

3. O spovedi smo že nekoliko govorili in rekli, kaj pravi sv. Terezija, da hudi duh nima druge zanjke, v katero bi jih toliko vlovil, kakor ravno slabe spovedi. Danes bomo pa slišali, kaj je najbolj potrebno k dobri spovedi, namreč obžalovanje ali kesanje in trden sklep.

I. Oddelek o Jezusovem trpljenju glej pri sv. evangelistu Mat. (27, 26.—33.). Janez (19, 1.) pravi, da je Kristus pred kronanjem bil bičan. Ecce homo! Luk. 23, 26. Jeruzalemske žene. Ustno sporočilo. Veronika.

II. Kakšna mora spoved biti, smo premišljevali. Danes pa bomo govorili o kesanju ali obžalovanju in o trdnem sklepu. To je potrebno, ker sv. Terezija pravi, „da hudič nima hujše mreže i. t. d.“ in sv. Avguštin, „da je pekel poln dobre volje“. In kaj pravi Jezus na to? *Jeruzalemske žene, ne jokajte nad menoj! ...* Jeruzalemske žene so naše duše. Jeruzalem je božje mesto, tukaj v tem Jeruzalemu smo doma, za nebeški Jeruzalem smo odkupljeni. Kako se tam pripravljajo za naš vsprejem! Angeli imajo polno skrbi in Bog sam nadzoruje delo. *Nad svojimi otroci!* To niso človeški otroci, ker je mati vesela, če se otrok porodi, saj so božji, ker jim Bog dá dušo. Kdo so pa tvoji otroci? Jezus pravi: *Is srca se rodijo hude misli, uboji, prešestva, nesramnosti, tatvine, krive priče, preklinjanje.* (Mat. 15, 19.) Glej, to so tvoji lastni otroci, grehi, tem si ti oče in si ti mati, ker nisi zatrl hudih misli i. t. d. *Jokajte se nad svojimi otroci!*

1. Je potrebno kesanje, ker drugače ni odpuščenja grehov. „Kesanje je dušna bolečina in stud nad grehom, sklenjen s trdnim sklepom, odslej ne več grešiti.“ Ta dušna bolečina naj bo notranja, kakor je takrat, če mati umrje; takrat bi človek rajši vse drugo izgubil; ne pa, če umrje kak bogat stric, da si stričnik pač obleče črno suktnjo, srce pa je veselo. Stud nad grehom: ne greha samo nekaj v kot poriniti, potem se ga pa zopet okleniti. (Sv. Boštjan.) Ne samo do praga ga vreči, ampak *vršimo tedaj od sebe dela teme* (Rimlj. 13, 12), daleč proč, ne samo „prtijage“ pri spovednici posloniti, potem jo pa zopet vzeti, ko od spovednice odstopi. Če si tedaj v bližnji priložnosti v greh, jo moraš zapustiti i. t. d. Če nikdar pridige ne poslušáš, ker rajši delaš, spreobrne se! Kaj ti hasni, če vse zaslužiš, na svoji duši pa škodo trpiš? Čeravno manj zaslužiš, pa *boljše je s eno roko ...*; tudi je boljše, z zakrpano suktnjo v nebesa iti, kakor nališpan in naciran v pekel!

Sv. pismo pravi: *Potrtega in ponižanega srca, o Bog, ne boš zavrgel* (Ps. 50, 19).

Ugovor: Jaz se po spovedi nisem nič poboljšal, pa tudi druge poznam, ki se sicer radi spovedavajo, a nič ne poboljšajo. Res—, pa kaj sledi iz tega? Da se slabo poveje, brez pravega kesanja. Ža-

lost je potrebna, je duša zakramenta sv. pokore. *Kakor je telo brez duše mrtvo* i. t. d.; spoved brez žalosti je kost brez mesa, pleve, to je samo zunanja reč; jezik opravi, pol človeka samo ve za njo, duša nič ne ve za njo.

Pa človek je tako mrzel! Res. Ps. 192, 6.: *Moja duša je kakor suha zemlja pred teboj*. Kako tedaj?

a) Bližajmo se Bogu po ponižni molitvi. Tako je delal cestinar v templju. Molitev gre gor, nebesa se odprejo in rosa božje milosti pade na suho zemljo — srce, in bo razrahljala in otalila srce. Peter zataji Kristusa: samo en milostni pogled je bil dosti, in srce se je tako hitelo otajati, da so solze kar tekle po licu.

b) Poglejmo na križev pot, da nam pridejo v misli besede: *Jerusalemske žene, ne jokajte* i. t. d. Poglejmo na križ: *Kake rane* i. t. d. (Cah. 16, 13); rane od njegovih otrok, ki jih je na svojem srcu odgojil; od svojih domačih, ki z njim eno hrano jedó i. t. d.

c) Premislimo, kako Jezus skrbi za naše zveličanje!

Žalost nad grehi pa mora biti nadnaravna. Antijoh (2. Mak. 9). Mora biti grehu primerna: Če en goldinar izgubiš i. t. d. Če Boga izgubiš, moraš imeti največjo žalost. Ezav je jokal za prvorojenstvo, tulil je, tedaj pamet je skoraj izgubil, ti bi pa ne za svojo milost božjo?! Otrok božji, kje si? Padel si iz raja v solzno dolino. „Magdalena i. t. d.“ Kdor je tedaj dosti grešil, naj dela tem večjo pokoro!

Kes mora obseči vse grehe. Občni potop je vse hudobije pokončal. Tako naj delajo spokorne solze. Občni potop je najvišje bregove presegal, tako mora naše kesanje vse grehe preseči! —

Če še ni ganjena, o Jezus, dotakni se duše z lesom sv. križa i. t. d. kakor Mojzes skale!

2. Je potreben trdni sklep. Prstan in novi čevlji izgubljenega sina. Zgled Davidov: *Prisegel sem in sklenil, držati se tvojih pravic* (Ps. 118, 106).

Kolikokrat se dogodi (pri Indijancih v Severni Ameriki), da verniki padejo na kolena pred misijonarje, katerih šest mesecev ni bilo pri njih, ter reko: Oče, ne morem se spominjati, da bi se bil od svoje zadnje spovedi v čem pregrešil. — Kako pa ti?

Minister kraljice na Madagaskarju je rekel Francozom: „Ni kdar ne damo svoje dežele sovražnikom, ne toliko ne, da bi jo zrno pokrilo.“ Tudi mi sovražniku svoje duše ne smemo odslej ničesar prepustiti!

Sklep. Na sodnji dan bo vsako kesanje prepozno! V peklu bo prepozno za spravo z Bogom. (Modr. 5, 3.) *Tam bode jok i. t. d.*
Amen. *Dr. Križanič 1885. — Priobčil Fr. Stuhec.*

2. Secunda post naufragium tabula.

VI.

Nehajte napačno počenjati, učite se dobro delati.

Iz. 1, 16. 17.

Slavni laški pesnik Dante je zložil preimenitno pesem „Divina Comodia“. V obliki prikazni pesnik v njej popisuje svojo pot skozi pekel, vice in raj. Po peklu hodi v spremstvu svojega variha Vergilija, po vicah v spremstvu Vergilija in Statija, proti koncu pota skozi vice izročita pesnika v varstvo Beatrice, zamrle pesnikove neveste; ta ga vodi po raju od zvezde do zvezde, dokler ga ne izroči sv. Bernardu, pod čegar vodstvom sme pogledati večno luč, Boga.

Ko je Dante na svojem potovanju prišel do vic, mu reče njegov spremljevalec: Zdaj zberi vse svoje moči, bodi mož in ne boj se — smo pri vicah. Stali so pred skalnato steno molečo na kvišku: „Tu je skalnata stena, ki objema vice, in ondi, kjer se vidi razdeljena, je vhod.“ Tri stopnjice so peljale k vratom. Prva stopnica je bila iz belega marmorja, gladkega ko zrcalo; kdor je nanjo stopil, se je videl celega, kakršen je bil v resnici. Druga stopnica je bila temno rdeč kamen, ožgan od ognja in razpokan. Tretja stopnica je bila iz kakor kri v žilah rdečega porfirja. Hoja po teh stopnicah je bila zelo težavna.

Ta prelepa in prikladna slika prav izraža nauk katoliške cerkve o izpraševanju vesti, kesanju in spovedi. Prva stopnica iz belega marmorja, kjer se vsak vidi kakor v zrcalu, pomenja izpraševanje vesti. Rdeč in razpokan kamen kaže kes, katerega vzbuja žar ljubezni. A naj bi tudi srce krvavelo, naj bi stud silil kri v obraz, greh mora vunkaj, rana se mora pokazati zdravniku, ako hočemo, da se prične celjenje in ozdravljenje. To se zgodi pri spovedi, ki je označena s stopnico iz rdečega porfirja.

Toda večkrat slišite, da so tega ali onega operirali, mu rano odprli in osnažili, da se je operacija posrečila, da pa se je bolnik moral še dolgo zdraviti, preden se mu je rana popolnoma zacelila, preden je popolnoma ozdravel.

Enako je tudi z grešnikom. Ko je dušnemu zdravniku pokazal svoje rane in ta jih je odprl, da je odstranil ves gnoj, se grešnik mora še dolgo zdraviti, dokler se rane do cela ne zacelé.

Tako pridemo na katoliški nauk o zadostovanju, ki je zadnja potrebna reč k zakramentu sv. pokore.

Tudi ko so se nam pri sv. spovedi odpustili grehi in večne kazni in nekaj časnih kazni, moramo se še zdraviti in Bogu zadostovati za ostale časne kazni, in kdor tu na svetu ni storil pokore za vse časne kazni, kdor ni zadostil, onega v večnosti vice čakajo, kjer ni mogoče za ostale kazni več zadostovati, marveč se mora le trpeti. Ondi se zdravijo oni srečni vojšćaki, kateri so sicer zmagali hudobnega duha, svet in svoje telo, toda od svojih ran tu na svetu niso popolnoma ozdraveli. Božji angel pred vicami — poje Dante, ki je sedel na najvišji stopnici in držal v roki goli meč, je preiskoval rane in voljo slehernega, kdor je prispel na najvišjo stopnico. Le onemu, o kojem se je prepričal, da je voljan pričeto delo v resnici dovršiti, je odprl dijamantna vrata v skalnati steni. Nato je spokornik stopil v one svete kraje, kjer duša zapustivša ta svet v milosti Božji trpi za one časne kazni, za katere tukaj na svetu ni zadostila, in se zdravi svojih ran.

Zadostovanje, ki je potrebno k zakramentu sv. pokore, je opravljanje (Vel. kat. vpr. 695.)

Pri spovedi se nalaga pokora: (Vel. kat. vpr. 696.)

Časne kazni za greh so tiste kazni (Vel. kat. 697 in 698.)

Da smo Bogu, ko nam je odpustil greh, dolžni zadostovati, že zahteva zdrava človeška pamet.

Da se mora zadostovati onemu, katerega smo razžalili, oznanuje in zahteva naravno pravo. Tudi tisti, ki se umikajo tej zahtevi, takoj za njo dobro vedo, kakor hitro jih je kdo drug razžalil.

Na to dolžnost so vsi postavodajalci naslanjali svoje naredbe prepričani, da od nje je odvisen obstanek vrejene družbe. Toda zdaj čujem glas (Strauss): „Z grehom škoduje človek prav za prav le sebi, Boga nobeden ne žali, in kakor nisem dolžan povrniti, ako nisem z grehom nobenemu škodoval, tako tudi ni vzroka in razloga, zakaj bi se zadostovalo Bogu, katerega z grehom nisem oškodoval, razžalil.“ Tako govori nevera. Odgovarjam: Kakor je navadno, tako je tudi v tem slučaju nevera sprejela košček krščanske resnice, da ž njim resnico pobija, a pri tem pobija samo sebe.

To mi tudi vemo, da se greh Boga ne dotakne nekako čutno, bolešno, da se ne zmanjša Njegova slava, da se mu ne dela škoda. Vsaj pravi sv. pismo: *Ako grešiš, kaj mu škoduješ? Ako pravično delaš, kaj mu daruješ, ali kaj prejme iz tvoje roke?* (Job. 35. 6, 7.) Ali pa iz tega sledi, da greh ni razžaljenje božje? Ali žališ koga morda le tedaj, kadar mu delaš škodo? Ali ni prav za prav že razžaljenje, ako komu odrekaš pravico do časti, ki mu gre? Nima pa li vsemogočni Bog najvišje in najsvetejše pravice do najvišje časti od naše strani? Da spoštujemo in izpolnujemo vsak njegov ukaz in postavo? More-li Bog meni nič tebi nič prenašati, kadar se revna stvar predrzne prestopati in razdirati nravno postavo, katero je njegova modrost postavila? Ali bi bil gorečnik svoje Božje časti? Ali preziranje Boga ni razžaljenje? Ali tedaj gorečnik ne stori Bogu, kar bi njemu samemu kdo drug ne smel storiti? *Sin spoštuje očeta in hlapec svojega gospoda; če sem tedaj jaz Oče, kje je moja čast? In če sem jaz Gospod, kje je moj strah?* (Mal. 1. 6.)

Prazen je tedaj tak ugovor.

Nauk, da se razžaljenemu Bogu mora zadostovati, je tako naraven in jasen in človeški pameti tako prikladen, da je krščanstvo ž njim potrdilo oziroma popravilo le to, kar so paganske vere že zdavnaj poznale, in kar čut pravičnosti neizprosno zahteva.

Poganske vere imajo in poznajo nauk o zadostovanju. Kjer se je ohranil le kak ostanek vere, gotovo boš našel, da ljudje morajo zadostovati, ker vse teži greh. Kakor rdeča nit je ta nauk vtkan v zaverskih sestavah indijskih in perzijanskih. Brahmanizem, vera poganskih Indov, kojih se šteje še kakih 190 milijonov, pozna nauk o zadostovanju in ga izvršuje. Budhaizem (148 milijonov) prav za prav sloni na nauku, da se mora zadostiti za vsak greh. Tako malo resnic ima ta vera in vendar je tako razširjena in se je tako dolgo ohranila! Kako to neki? Ravno zato, ker sta zavest hudobije in gotovost dolžnosti pokoriti se tako globoko in živo zapisana v človekovem srcu, da more vsaka vera, naj bi tudi bila prazna vseh vznesenih naukov, radi edinega nauka o pokori in zadostovanju v vseh dobah računati na milijone privržencev. Celo lahkomišljenim Grkom se ni posrečilo, znebiti se te vere. Ne le, da so se strogo držali judovskega načela „oko za oko, zob za zob“, ampak so dolžnost zadostovanja še razširili na vsak greh, tudi na tacega, s katerim se

škoda nobenemu ni naredila. Kdor je hudo delal, mora tudi trpeti, se ponavlja pogostoma pri Aischylu in Sofoklu. Da, po Grkih je vera v kakega boga tako neločljivo združena z dolžnostjo zadostovanja, da že raditega nosi vsaka vera, ki bi te dolžnosti ne oznanovala, na sebi znak lažnjivosti.

Krščanstvo tedaj nauka o zadostovanju ni še le iznašlo. Komur je ta nauk neprijeten, ta naj se pobota s človeško pametjo, s splošnim prepričanjem človeštva. Povdarjam: s prepričanjem. Ljudje so namreč v vseh dobah bili prepričani o nujnosti pokore, zadostovanju, ali sklicevaje se na svojo slabost so se ogibali zadostovanja. Dobro so vedeli, da pot v življenje pelje le skozi vrata pokore, toda vera v posmrtno življenje v domnevanju, da je po smrti vsega konec, se je tako izgubila, da je bilo zelo malo takih, ki so se upali trkati na ona vrata, katera peljejo od greha k življenju. Ko so se odpirala Dante-ju, so tako škripala, da ga je mraz prešinjal. Tako redko so se namreč odpirala, da so tečaji zarjaveli.

Kakor pri drugih tako je tudi pri tej stvari krščanstvu pripadlo preimenitno a pretežavno delo: napeljati in opomniti ljudi, da je neobhodno potrebno, tudi po odpuščenem grehu zadostovati razžaljenemu Bogu. Jeza in sovraštvo vseh, katerim je beseda „p o k o r a“ neljuba, se ne obrača zoper pamet, marveč zoper krščanstvo, ko mu očita, da je vpeljalo nekaj nečudenega in nenaravnega. To očitanje je nezasluženo, ker je neresnično in krivično.

Še enkrat kličem: Zdrava človeška pamet zahteva in spoznava: Kdor se je zoper Boga vzdignil, mu mora vrniti čast, katero mu je odrekal (Anselm); kdor je sejal hudo, je mora s korenino iztrebiti. Brez kazni ne more nobeden greh ostati. Če je velik greh zaslužil veliko kazen, ne sme najmanjši ostati brez kazni. Dvakrat ne bo Bog greha kaznoval, in zato, če ga sami na sebi kaznujemo, se nam prihrani Njegova kazen.

Pa zopet slišim u g o v o r: „Čemu iskati pomoči drugod, če človek sam sebi zadostuje. Clovek si more odvezo sam dati, vsaj je svoj gospod, zakaj ne bi mogel se sam odvezati? Čemu se bo podvrgel temu, kar mu drugi nakladajo?“

Sodim, da če bi bilo tako lahko sam sebe odvezati, bi ustanovitelji starih poganskih ver in njih privrženci se ne bili podvračali tako težavni, celo grozni pokori, da kar strmimo, ko beremo o nji! V poganski veri govori človeška pamet, ne Božje

razodenje! Gotovo ne bi bili tako delali, ne bi bili proti sebi tako strogi, ko ne bi bili prepričani, da so njih ostri spokorni predpisi nujna potreba.

Naj bi poslušali oni, katerim je zmerno in pametno krščansko zadostovanje prestrogo, kake kazni in pokoro nakladajo p o g a n s k e v e r e, za katere se tudi nekateri katoličani ogrevajo.

1. Pokora, katero morajo za grehe delati spoznavalci brahmanizma, je često tako grozna, da je strah se je spominjati. Dobili so se spokorniki, ki so se počasi pekli v razbeljeni železni postelji! „V Indiji sem videl spokornike“, piše neki potovalec, „ki so si provzročali naravnost čudagrozne bolečine.“

Pijancu n. pr. brahmanizem nalaga piti vročo vodo riža ali kravjo vodo, tudi vroč sok iz kravjeka, in sicer v taki množini, da marsikateri spokornik vsled tega umrje. Tudi samomor se navaja med spokornimi deli. Take stvari so še danes v navadi. Popotnik pripoveduje, da je sam videl nekega Juda hiteti s posodo h kravi po omenjeno pijačo, s katero je hotel zadostovati za svoj greh!

In vendar se dobijo tudi med „omikanci“ in kristjani ljudje, katerim je vseč neumni in človeka nedostojni brahmanizem. Ali ni to zaslepljenost, sovraštvo do krščanstva? Ko bi katoliška vera se predrznila kaj tacega reči, kako vpitje bi nastalo!

Pa eden ali drug mi bo rekel: „To pa boste priznali, da je taka pokora, kakor ste jo navedli, nespametna in nečloveška?“ Seveda, to trdimo tudi mi. Če pa nahajamo pri poganskih narodih tako nespamet, ali pa to ne kaže, da je v tej nespameti vendar kako zrno resnice, da je namreč pokora in zadostovanje nujno, da se mu ljudje podvračajo vzlic vsi grenkosti?

2. Vera Perzijancev je v nauku o zadostovanju bolj pametna, toda tudi ona nalaga ostro pokoro. Za nekatere hudobije določuje do 2000 udarcev, da mora grešnik usmrtiti 7000 škodljivih živali, ali postaviti 30 mostov! V Aziji se vrši vsako leto grozno romanje, tako zvana „karavana mrtvih“. Stotisoči mohamedanskih romarjev iz Perzije, Afganistana jih vsako leto prihaja z mrličmi v Kerbelo, kjer je pokopan Hossein, sin Ali-ja, o katerem trdijo „Siiti“, da on edini je imel pravico postati naslednik „preroka“ Mohameda. Vsak Siit trdno veruje, da mohamedanec, katerega truplo je pokopano v Kerbeli, pride takoj v raj. Radi tega pošiljajo bogatinci siiti z velikimi stroški in nevarnostjo življenja trupla svojih pokojnikov v Kerbelo. To je pravo raznašanje kuge! Mrtva trupla leže cele mesece v navadnih krstah, ali so zavita v plahte, pot je daljna in počasna, in to se godi še v vzhodni vročini! (Toda za to se prijatelji sežiganja mrličev ne menijo, samo v Evropi je nevarnost, da se naleze bolezen, iz Azije ne preti nobena.) Na milje daleč čutiš grozoviti smrad. Karavane napadajo roparji,

razbijajo krste, pomečejo mrliče proč, ko so jih bili poprej vsega oropali. Reveži, kateri hočejo počivati v Kerbeli, se poslove od svojih, beračijo po potu in pri Hosseinovem grobu čakajo svoje smrti. Kaj žrtvujejo tukaj ljudje za svoje posmrtno življenje!

3. Puliti si lase, razpraskati si lica je najzmernejša pokora pri poganih v sprednji Aziji.

4. Lahkomišljene Grke smo že omenjali. Vsak bi mislil, da so bili v oziru pokore najbolj zmerni. Njih gledališča niso bila le sredstva narodne izobrazbe, marveč tudi kraji javnega bogočastja. Gledališčne igre slavnih pesnikov so bile takorekoč ljudske pridige, v katerih se je povdarjalo, da je razžaljeni Bog toliko časa maščevalec, dokler ga človek ne potolaži.

Zato so mislili, da ne morejo dostojneje oslavit začetka svojih največjih slovesnosti, na pr. „thesmophorij“ (slavnost zakonov)¹⁾ ali „eleusinij“²⁾ kot s strogim postom in zdržnostjo. Platon naravnost uči, da je pokora edina pot znebiti se greha.

5. Resni in trezni Rimljani so smatrali vsako javno nesrečo kot kazen z neba ter so iskali nebo potolažiti s splošno javno pokoro, kakor nekaj Ninivljanci. Z razpuščenimi lasmi, bose so romale najodličnejše gospe in device v nepregledni vrsti na kapitol po težavnem potu. Imenovali so jih „nudi pedalijske“, sprevodi bosih. Za njimi je štopal senat, duhovščina z dragocenimi darovi in drugo ljudstvo. Še deželane so v to svrhu poklicali v mesto. Nato se je množica razšla po templih, kjer je glasno molila in za milost prosila. Žene so objokane ležale na mrzlih tleh ter jih brisale z lasmi. Tako poroča zgodovinar Livij.

Navedeni zgledi so vam najboljši dokaz, da človek ne more sam sebe odvezati, in da še tedaj, ko mu je Bog odpustil, je treba še dolgo zadostovati.

Glejte, dragi prijatelji! Pamet starih poganov pa tudi sedanjih malikovalcev — torej od Boga ne razsvetljena človeška pamet — je dobro čutila in spoznala, da grešnik mora Bogu zadostovati in le nespametni in udobni protestantizem tega noče spoznati in umeti ter svojim privržencem pot v posmrtno življenje napravlja kar se dá široko in zložno. Le da taka pot ne pelje v večno srečno življenje, marveč v večno pogubo.

Dragi v Kristusu! Pravičnost je podlaga svetovnega reda, varihinja čednosti, tolažba trpečega, življenski pogoj človeške družbe. Vsaka družba mora razpasti, ako v njej ne velja načelo: „Vsakemu, kar mu gre.“ Kakor hitro noče spoznati, da gre

¹⁾ V Atenah so jo obhajale žene; skozi 4 dneve so čistile Demetro kot začetnico oranja, zakona in postav. Na to so se pripravljale s postom.

²⁾ Bile so male in velike; male na spomlad v Agrah, velike jeseni v Eleusini in Atenah. Zadnje so trajale 9 dni. Kdor je hotel biti pričujoč, je moral dokazati, da je grškega rodu in brezmadežnega življenja.

poštenemu trudu plačilo, zatiranemu pomoč, brezbožnemu kazen, se ne more več vzdržati. Gotovo je pravično, *da s čimur kdo greši, v tem je tudi pokorjen*, (Modr. 11. 17.) in da se pravičnost kaže tudi v tem, *kolikor se je kdo povzdigoval in bil v sladnosti, toliko se mu daje stiske in žalosti*. (Apoc. 18. 7.)

Dante je v vicah videl, kako prevzetni pod težkimi skalami k tlom pripognjeni morajo delati pokoro za svojo prevzetnost, kako leni, ki v dobrem niso nikdar hiteli, sedaj vedno tekajo ter se vnemajo k gorečnosti, kako nezmerni v jedi in pijači sedé poleg bistrega studenca in drevesa s prekrasnim sadom, in vendar trpé lakoto in žejo.

Poreče kdo: to je pesnikova domišljija. Da, toda ima zelo zdravo in resno podlago.

Dragi prijatelji! Kaj je ostalo od nekdanje stroge cerkvene pokore? Nekdaj so se pokorili pet, deset do dvajset let s postom in drugimi deli mrtvičenja in spokornosti! Sedaj bi skoraj izginil spomin na njo! Cerkev se je ozirala na našo mlačnost in upornost in zato je polajšala svojo strogo pokoro ter zamenjala stare kazni z novimi, silno milimi, da vsaj nekaj storimo.

S tem pa, zapomnite si dobro, se ni odstranil stari, zadostovanje zahtevajoči Bog, se ni spremenila njegova pravičnost, se ni odstranil duh starih predpisov, se ni odstranilo zadostovanje!

Zdaj se nam zdi kakor pravljice, ko čujemo o spokornikih prve dobe krščanstva, kako so se dali zazidati v majhno sobico, kako so v puščavah, v močvirjih živeli skozi štirideset let, kako so možje na visokih stebrih stoječ živeli. To so si naložili za pokoro prostovoljno! To je bilo tudi merilo, po katerem so cerkveni očetje določevali pokoro. Kdor je na pr. popraševal vedeževalce, je moral pokoro delati pet let. Kdor je preklinjal Boga ali Mater Božjo, je moral sedem nedelj stati pred cerkvenimi vrati in zadnjo nedeljo bos z vrvjo na vratu; sedem petkov se postiti ob kruhu in vodi in vsako nedeljo pogostiti dva ali tri reveže; če je bil pa sam revež, pa kako drugo dobro delo opraviti. Če se je branil delati tako pokoro, prepovedalo se mu je hoditi v cerkev in se mu je odrekel cerkveni pokop. Kdor je v nedeljo ali praznik opravljal kako hlapčevsko delo, se je moral postiti tri dni ob kruhu in vodi, kdor pa je enkrat prelomil post, pa dvajset dni. Kdor je preklinjal starše, kaznovali so ga s postom štirideset dni ob kruhu in vodi. Umor se je kaznoval s pokoro, ki je trajala celo življenje, in le ob smrtni uri se je morilcu podelilo sv. obhajilo. Nečistosti se je nalagala kazen treh let, prešestvu pa kazen sedmih let.

Zdaj je vse ležeče na prosti volji, ker sami dobro veste, koliko vrednost ima prisiljena pokora. Zato z veseljem opravljajmo tisto nezatno pokoro, katero nam spovednik nalaga, pa svetujem vam, navrzite kaj iz dobre volje. Prizadevati si namreč moramo, pravi katekizem, zadostiti za zaslužene kazni tudi s prostovoljnimi pokorili, zlasti s potrpežljivostjo v trpljenju. Navadno se nalaga za pokoro: molitev, post, miloščina in druga podobna dela, ki se ravnaajo po tem, koliki in kakšni so naši grehi.

Pod molitvijo umevamo vsa dela pobožnosti, pod postom vsa spokorna dela, zatajevanje, mrtvičenje, pod miloščino vsa telesna in duhovna dela usmiljenja. Telesna dela usmiljenja bo Zveličar posebno pohvalil na sodnji dan.

Da zadostimo za časne kazni, nam pomaga sv. cerkev z odpuški, to je z odpuščanjem časnih kazni, katere moramo pretrpeti, ko je greh že odpuščen.

Dragi prijatelji! Dajte si dopovedati: Pokoro moramo delati, moramo storiti dober sad pokore! S pokoro naj vsak začne takoj! Nikakor s pokoro ne odlašajte na stare dni. Kdo te more zagotoviti, da se sploh postaraš? Ali boš mar ostanek zvenelega življenja, ko morda ne boš več mogel v cerkev, da moliš, daroval dobremu, velikemu Bogu? Ta čas hočeš porabiti za preimenitno opravilo, pokoro? Ali hočeš morda delati pokoro, ko ne boš več mogel grešiti? Potem seveda bodo grehi zapustili tebe, ne pa ti grehov. Ali mar ni celo tvoje življenje lastnina božja? Vedno in v vsaki starosti si njegov! Oh, začnimo s pravo in odkritosrčno pokoro.

Pokazal sem vam, kaj je Bog za nas storil v delu odrešenja, tako da več v svoji ljubezni ni mogel storiti. Prepričal sem vas pa tudi, da morate pri delu odrešenja sodelovati s svojim delom.

Opravičenje, kakor si ga je izmislil lažnjivi protestantizem, in ki se prilega le mlačni popačeni človeški naravi, je nauk, kateri dela človeka nasproti grehu lahkomišljenega. Široka pot, katero kaže protestantizem v posmrtno življenje, ne pelje v nebesa!

Teška, nevarna in vedna vojska je celo človekovo življenje. (Job. 7., II. Tim. 2.) *Kateri se bojuje na premaganje, ni kronan, ako se ni po postavi vojskoval.* O sebi pa pravi sv. Pavel (II. Tim. 4. 7.): *Dobro sem se vojskoval, tek dokončal.* Tako tecimo in se bojujmo i mi, da bomo tudi mi kronani. Ali

morda hočemo biti nesrečni za celo večnost? Kaj bomo celo večnost počeli — brez Boga! Sama misel na tako nesrečo je v stanu človeka pripraviti ob um. Kako naj se vojskujemo, nam je pokazal Jezus, naš najvišji vojskovodja. Tam stoji in drži krono in nam kliče: Za menoj, moji ljubljenci, po moji kraljevi poti, tukaj so vaši venci. Živite nadnaravno dobro življenje. Spravite se z Bogom in občutili boste, kaj so veseli velikonočni prazniki. *Postrgajte stari kvas, da boste novo testo* (I. Kor. 5. 7.), dobro izprašajte svojo vest, iz celega srca obžalujte svoje grehe, spovejte se jih natančno in celo svoje življenje delajte p o k o r o. Prosite za odpuščanje, zadostujte, da bo konec vašega življenja prekrasni solnčni zaton. Storite tako, kakor vam katoliški duhoven svetuje, in blagrovali ga boste enkrat, ako ste ga ubogali. Sedaj pa vi bodite sejalcji teh resnic, katere ste tukaj slišali, pa bodite tudi njih vestni in natančni izpolnjevalci. Bodite vzorni katoličani! Iz cele svoje duše ljubite svojega dobrega Odrešenika, zagovarjajte njegove svete stvari, in Odrešenikova milost naj pri vas ostane. Amen.

Dr. Robert Neuschl. — Fr. Hiersche.

Veliki petek.

1. Božje razpelo — knjiga.

Videl sem knjigo popisano od znotraj
in od zunaj, zapečateno s sedmimi pečati.

Skriv. Raz. 5, 1.

Sv. Janez evangelist je bil svoje dni v pregnanstvu na otoku Patmos. Živel je v samoti in revščini. Bog pa ga je obiskoval in tolažil. Nekega dne mu pošlje prečudno prikazen. Pred njegovimi očmi se odprejo nebesa. V nebesih vidi Boga, svetnike in celo trumo angelov. Vidi pa tudi veliko knjigo ali bukve, ki so bile od zunaj in od znotraj vse popisane in zapečatenene s sedmimi pečati. *Videl sem, pravi, knjigo od znotraj in od zunaj popisano in s sedmimi pečati zapečateneno.* Angel je stal na strani in je klical: *Kdo je vreden odpreti in razpečatiti to knjigo?* t. j. Kdo bi mogel vse prebrati in vse razumeti, kar je v tej knjigi zapisano? Nastala je tišina, ker nobenega ni bilo, ki bi bil mogel razpečatiti in prebrati knjigo.

Kristjani! Ta knjiga, ki je od zunaj in od znotraj vsa popisana, ki je s sedmimi pečati zapečatenena, ki je polna globokih resnic, v kateri je vse zapisano, karkoli je za nas potrebno in koristno, karkoli je nam v tolažbo in podporo, ta velika in globoka knjiga je Božje razpelo ali Božja martra. Lesena je ta knjiga — ali popisana od zunaj in od znotraj, zapečatenena s sedmimi krvavimi pečati! Lesena je ta knjiga — ali najbolj učena, in blagor človeku, kdor jo ima vedno pred očmi in jo premišljuje.

O tej prečudni knjigi, katera se imenuje Božje razpelo ali Božja martra, hočemo danes premišljevati!

Ali, kdo je vreden premišljevati in prebirati to knjigo? Gotovo nobeden izmed nas! Kako naj tedaj premišljujemo, ako nismo vredni? V spoznanju svoje nevrednosti obrnimo se k Devici Mariji, ki stoji poleg Božjega razpela, k Njej, ki je bila današnji dan žalostna do smrti, in prosimo jo: O Marija, ki vsem pomagaš, izprosi nam pri Bogu milosti, da bi danes prav premišljevali velike resnice, ki so zapisane na tej leseni knjigi, da bi nam segle globoko v srce in obrodile stoteri sad. Izprosi, o Marija, meni zgovornosti, da bi moje besede ne bile mrzle, ampak gorke, polne goreče ljubezni in tolažbe. Izprosi nam, žalostna Mati Božja, pomoči, ker zdaj se bomo lotili premišljevati prečudno, nebeško knjigo, sveto Božje razpelo — križanega Zveličarja.

I.

Obrnite svoje oči, kristjani, ki vas je današnji dan odrešil Jezus Kristus s svojo krvjo, na to leseno knjigo! Kaj vidite in berete pred vsem? Kdo je ta, kateri umira in v zadnjih izdihljajih pojema? Ta je Sin Božji, druga Božja oseba, ki se je rodil iz Boga Očeta od vekomaj, po katerem izhaja iz Boga Očeta od vekomaj sv. Duh, po katerem je Bog ustvaril nebo in zemljo, ki z enim prstom vse ohranjuje in vlada! Kristus Jezus, kateri tukaj visi, je pravi Sin Božji. Tako je sam rekel, ko sta ga današnji dan veliki duhovnik Kajfa in deželni glavar Pilat vprašala rekoč: Povej nam pri živem Bogu, ali si ti Sin Božji? Kristus je odgovoril: *Sem!*

Ta misel, da je večni Sin Božji na križu trpel in umrl, je strašna. V sv. evangeliju beremo, da je nastala takrat tema po vsi zemlji, da je solnce otemnelo in da se je zagrinjalo v templu pretrgalo po sredi (Luk. 23, 44). Tako je narava v strahu zatrepetala nad trpljenjem in smrtjo Sina Božjega.

Trpljenje in smrt Sina Božjega je največja skrivnost naše svete vere, skrivnost, katero je težko verovati. A tako je zapisano na tej leseni knjigi! Tako beremo na prvi pogled!

* * *

Učenjaki pišejo dandanes mnogo in se trudijo, da bi natanko pojasnili, da je bil Jezus Kristus Bog in človek skupaj. Ko so že mnogo strani napisali, še niso nič pravega povedali. Tukaj na tej leseni knjigi pa je za nas kristjane vse jasno, razločno in na kratko povedano! Ni potreba kakor da se ozremo na Božje razpelo in hitro na prvi pogled razvidimo, da je bil Jezus Kristus Bog in človek skupaj. Bil je človek, ker mu vidimo krvavo truplo, krvavo glavo, krvave roke, krvave noge. Bil je pa tudi pravi Bog, ker ako bi ne bil Bog, bi nas ne bil mogel odrešiti. Tukaj na tej leseni knjigi je torej jasno povedana resnica, o kateri modrujejo učenjaki in povedana je tako razločno, da jo lahko vsak otrok razume! Pokažite otroku samo Božje razpelo in recite mu, da naj poljubi Boga, kateri je za nas na križu umrl, in otrok bo z lehkobo razumel, da je bil Jezus Kristus pravi Bog in pravi človek: Bog in človek skupaj!

* * *

Čitajmo in premišljajmo skrivnostno knjigo dalje! Zakaj je Sin Božji pribit na lesu sv. križa, za koga umira in pojema?

Zapisano je tukaj na tej knjigi, da je Sin Božji pribit iz same Ijubeznidona s. Po grehu prvih staršev je Bog svet proklel in ljudi zavrzel. Nebesa so se zaprla! A Božji Sin se je usmilil ubogih ljudi. Sklenil je zapustiti nebesa in priti na zemljo. Predno pa je prišel na zemljo, si je hotel pripraviti izraelsko ljudstvo. Vodil je je dva tisoč let in je učil, da bi bilo vredno sprejeti ga v svojo sredo, ko se bo rodil na svet. Izbral si je očaka Abrahama in ga peljal v obljubljeni deželo in mu dal obljubo, da bo iz Njegovega rodu prišel Zveličar sveta. Ljudstvo izraelsko se je počasi silno namnožilo. Bog ga je vedno ljubil. Rešil ga je iz egiptovske sužnosti, iz rok Faraonovih, peljal ga je skozi Rdeče morje in potopil Faraona in njegove vojake v morju, redil ga je 40 let v puščavi z nebeškim kruhom in mesom, dal mu je na gori Sinajski deset Božjih zapovedi, rešil ga potem iz babilonske suž-

nosti. Skrbel je za ljudstvo, kakor dober oče. Poslal mu je dobre kralje in preroke, kateri so ga prav učili.

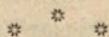
Tako ga je dva tisoč let pripravljaj, da bi bilo vredno sprejeti ga v svojo sredo, ko bo prišel jih odrešit.

Ko je prišel čas zveličanja, katerega je Bog napovedal po svojih prerokih, je stopil Božji Sin z nebes. Bil je spočet po svetem Duhu in se je rodil iz ponižne Device Marije v Betlehemu. Na osmi dan je dobil presladko ime Jezus, kakor je angel Gabriel napovedal. *In imenuj njegovo ime: Jezus.* Trideset let je živel bolj na skritem. Ob tridesetem letu je začel učiti. Učil in govoril je z nebeško močjo. Ozdravljaj je bolnike in mrtve je obujal v življenje.

Ko je bil star triintrideset let, ga je njegovo ljudstvo, katero je posebno ljubil, umorilo na gori Golgoti. Današnji dan praznujemo to žalostno dogodbo. Izraelsko izvoljeno ljudstvo je umorilo svojega Zveličarja in Zveličarja celega sveta, umorilo je Sina Božjega, kateri je prišel z nebes na zemljo, da bi nas odrešil.

Zakaj je torej Jezus Kristus, Sin Božji, pribit na lesu križa? Pribit je iz ljubezni do ljudi! Prišel jih je odrešit, ali oni so ga na križ pribili.

Tako je zapisano na tej leseni knjigi! Tukaj je natanko popisano življenje Jezusovo in Njegova ljubezen do ljudi. To je knjiga, ki je od zunaj in od znotraj vsa popisana in s sedmimi pečati zapečateni.

Ako vprašamo: Kristus Jezus, kaj si jim storil, da so Ti tako žalost napravili?

Na njegovih ustih je zapisan odgovor: Nisem jim žalega storil. Skrbel sem za nje kakor oče. Delal sem jim srečne in vesele dni. Zato mi zdaj žalost napravljajo.

Kaj si jim storil, da so Te zvezali in peljali zvezanega v hišo velikega duhovna Kajfe in deželnega glavarja Pilata?

Zapisan je na Njegovih ustih odgovor: Rešil sem jih iz vezi Faraonovih in sem jih peljal iz sužnosti v obljubljeno deželo. Zdaj mi plačujejo.

Kaj si jim storil, o Kristus, da Te bičajo?

Zapisane najdemo besede: Rešil sem jih šibe babilonske. Zato mi zdaj plačujejo.

Kaj si jim storil, o Kristus, da so Ti položili trnjevo krono na glavo in leseno palico v roke za kraljevo žezlo?

Zapisano najdemo: Pošiljal sem jim sodnike, kralje in pre-roke, kateri so jih dva tisoč let vodili po pravi poti!

Ako vprašamo: Kaj si jim storil, o Kristus, da so Ti križ naložili in Te zvezanega peljejo na goro Golgoto?

Zapisano je tukaj: Peljal sem jih skozi puščavo v obljubljeni deželo, v kateri me zdaj križajo!

Kaj si jim storil, o Kristus, da Te slačijo in nagega na križ pribijajo?

Tukaj je zapisano: Redil sem jih in oblačil ter skrbel zanje kakor dober oče.

Kaj si jim storil, o Kristus, da Ti žolča piti dajejo?

Tukaj je zapisano: Napajal sem jih, kakor skrben oče, z vodo in z vinom. Zdaj mi za plačilo dajejo žolča!

Kaj si jim storil, o Kristus, da Ti s sulico stran odpirajo, in srce odkrivajo?

Nisem jim žalega storil! To srce jih je vedno ljubilo in jih ljubi tudi zdaj!

Glejte, vse je zapisano na teh prečudnih lesenih bukvah. Vse krivice, katere je Kristus trpel, so tukaj zapisane in s sedmimi pečati zapečatenene. Odprite oči in berite, odprite srce in premišlujte resnice, ki so tukaj s krvavimi črkami zapisane.

Ali še veliko več je tukaj zapisanega. Pravimo, da so Judje Jezusa križali. Toda če dobro pogledamo na Božje razpelo ali Božjo martro, najdemo vse drugače zapisano.

Kdo je prav za prav križal Jezusa Kristusa? Zapisano je tukaj s krvavimi črkami: „Ne samo Judje! Križali so me grehi vseh ljudi! Judje so bili le orodje — ali jaz sem umrl zavljo v a š i h g r e h o v!“

Kristus Jezus je torej umrl zavljo naših grehov. Mi smo križali Boga Sina, kateri nas je vstvaril, kateri nas ohranjuje, kateri nam daje živeža, kateri je za nas vstvaril solnce in luno in zvezde, kateri je za nas vstvaril živali in drevje in zelišča, kateri za nas skrbi, kakor dober oče.

Da! Mi smo ga križali! Tako je zapisano na tej leseni knjigi!

O ljudstvo moje, kaj si storilo! Svojega Boga, svojega dragega Zveličarja si na sramotnem križu zaklalo! Ako bi vaših grehov

ne bilo, pravi Jezus, bi jaz ne bil prišel z nebes na zemljo, bi ne bil trpel in umrl! Ljudstvo moje, kaj sem Ti storil?

Vi, možje in žene, ste s svojim hudobnim življenjem, s svojim preklinjevanjem in pijančevanjem zbijali Jezusu križ. Vi, mladeniči in dekleta, ste mu s svojo razuzdanostjo pribijali roke in noge, vi ste mu prebodli stran. Otročiči, vi ste ga s svojo neubogljivostjo s palico po glavi topli! Tako je tukaj razločno zapisano! To je knjiga, ki je od zunaj in od znotraj vsa popisana in s sedmimi pečati zapečatená!

* * *

Ali še več je tukaj zapisanega! Kristus visi na lesu križa. Greh prvih staršev v raju se je začel namreč z drevesom, ki je rastlo na sredi raja! Bog je rekel: *Od vseh dreves smeta jesti samo od tega drevesa, ki je na sredi raja, ne smeta jesti! Če bosta jedla, bosta umrla.* Adam in Eva nista ubogala! Sadje, ki je bilo na tem drevesu, ju je zapeljalo! Tudi je bila kača, katera jih je v greh vabila!

Kaj pa beremo tukaj na tej leseni knjigi? Če je bilo v raju drevo krivo, da smo vsi grešili in izgubili milost Božjo, vidimo tukaj novo drevo, katero nam je prineslo zveličanje. Na drevesu v raju je bilo sadje v pogubljenje, tukaj na tem drevesu je blaženi sad Marije Device v naše zveličanje. V raju je bila kača na drevesu — tukaj pa se premagana kača zvija pod drevesom, pod nogami Jezusa Kristusa. Sv. Cerkev imenuje ono drevo v raju nesrečno drevo, o tem drevesu pa poje: O zvesti križ, mej vsemi drevesi najbolj plemenito drevo! Noben gozd ne more takega pogrnati, ki bi se moglo tebi primerjati po cvetju in po sadu!

* * *

Da, Božje razpelo je res knjiga od zunaj in od znotraj vsa popisana in s sedmimi pečati zapečatená. Kje vidimo pečate?

Prvi pečat je prebodena desna roka, drugi prebodena leva roka, tretji prebodena desna noga, četrti prebodena leva noga, peti prebodena desna stran, šesti s trnjem razmesarjena glava, sedmi z bičanjem in pretepanjem razmesarjeni hrbet.

Po pravici nam kliče Jezus Kristus s križa: O vi vsi, ki greste mimo, pogledjte, če je kdo tako trpel, kakor trpim jaz, pogledjte, če je bil kdo tako zaničevan, kakor sem zaničevan jaz, če

je bil kdo tako razmesarjen, kakor sem razmesarjen jaz, iz ljubezni do vas, za vaše odrešenje, za vaše grehe.

To je knjiga od zunaj pa tudi od znotraj vsa popisana. Kaj beremo od znotraj? Poglejmo v srce Jezusovo! Beremo: Jezusovo srce je bilo čisto, je bilo mirno, krotko, ponižno, je bilo potrpežljivo do smrti, udano v voljo Božjo, je bilo usmiljeno in dobrotljivo. O kristijani, tukaj je vse popisano, kakšen je bil Jezus Kristus in kakšni moramo biti mi, ako hočemo njega posnemati in biti Njegovi učenci. Učimo se pri umirajočem Jezusu! To je knjiga od zunaj in od znotraj vsa popisana, knjiga čez vse knjige, s sedmimi pečati zapečateni!

Iz tega bomo zdaj razumeli, kar pravi sv. Pavel: *Oznanujem vam Jezusa Kristusa in sicer križanega*. (I. do Kor. 1, 23.) Hotel je reči: Jaz vam oznanujem samo križanega Jezusa Kristusa, ker v tem je ves krščanski nauk. Zadosti je, ako to znate in to dobro razumete! V križanem Jezusu je postava in so vsi preroki.

II.

To je knjiga, ki je od zunaj in od znotraj vsa popisana in s sedmimi pečati zapečateni! Človek čuti tolažbo, ko vidi, da tudi drugi ž njim trpé! Poglejte na glavo! Glava je vsa razmesarjena, trnje je globoko zabodeno v glavo. Kri se mu cedi na oči, na ušesa, na vrat! Na glavo so mu deli trnjevo krono. Oči njegove se radi prevelikih bolečin in žalosti same zapirajo. Usta se mu stiskajo in izgovarjajo sedem poslednjih besedi. Roke so raztegnjene in na križ pribite, život je nag, hrbet ves krvav, ker so ga z vrvmi pretepali. Toplji so ga tudi s palico, katero so mu kot kraljevo palico v roke podajali in ga zaničljivo popraševali: Povej nam, kralj judovski, Sin Božji, kdo Te je udaril?

Vse to je tukaj jasno in razločno zapisano!

V svoji žalosti, o človek, v trpljenju, preganjanju in zaničevanju pač nimaš boljše tolažbe, nego da poklekneš pred Božje razpelo. Tu na Božjem razpelo boš bral, da ni noben človek več trpel, kakor nedolžno jagnje Jezus Kristus, tu boš našel največjo pa tudi najboljšo tolažbo.

Vi, ki tožite, da se vam slabo godi, ki si noč in dan prizadevate, da bi si kaj izboljšali, ki komaj svoje otroke redite s svojim majhnim zaslužkom, ki prelivate solze na skrivnem, sem pridite in glejte tukaj ubozega Jezusa, lačnega, žejnega in nagega. Tukaj najdete tolažbo.

Sem stopite, obupani grešniki! Pokleknite pred Božje razpelo! Tu je tudi za vas zapisano zdravilo. Vi pravite, da so vaši grehi preveliki, da jih bo težko Bog odpustil in zato odlašate pokoro od dneva do dneva! Kaj pa je tukaj zapisano? Kristus je bil križan z dvema razbojnikoma. Obadva sta bila velika grešnika in sicer trdovratna grešnika. Levi razbojnik je obupal. Dēsni pa se je v zadnjem trenutku premislil in predno je izdihnil dušo, se je skesan nagnil k nedolžnemu umirajočemu Jezusu rekoč: Gospod, spomni se mene, ko prideš v raj! In Gospod mu v zadnjem trenutku odgovori: *Resnično, resnično Ti povem, še danes boš s menoj v raju!* Ta dogodbica, katero beremo na Božjem razpelo, je nam grešnikom v največjo tolažbo. Nad milostjo Božjo ne smemo nikdar obupati. Še imamo čas! Nagnimo se potrti in skesani k Božjemu razpelo in izdihnimo: „Gospod, spomni se mene, ubozega grešnika!“ in zaslišali bomo besede: *Resnično, resnično ti povem, tvoji grehi so ti odpuščeni!*

Imaš morda sovražnike, katerim, praviš, da ne moreš odpustiti. „Tega ne morem odpustiti, tega bi nobeden ne trpel“, tako govoriš.

Stopi sem h tej knjigi! Poklekni pred Božje razpelo! Tukaj visi Jezus Kristus, pravi Bog, kateri je vse ustvaril, kateri nam je vse dobro storil, kateri je prišel z nebes, da bi nas odrešil. Pa kakšno plačilo je prejel od ljudi? O Bog! Za plačilo so ga pribili na sramotni križ! In kaj pravi nedolžno jagnje — Jezus Kristus, na križu umirajoč? Ali pravi, da ne bo odpustil? O ne! Jezus vse odpušča! Njegovo dobro srce moli za tiste, kateri ga križajo in tepejo in suvajo in mu v obraz pljuvajo. Umirajoč izgovarja besede: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.*

O kristjan, ki praviš, da ne moreš odpustiti, uči se pri nogah svojega Zveličarja vse odpustiti in vse potrpežljivo prenesti. To

je knjiga, ki je od znotraj in od zunaj vsa popisana in s sedmimi pečati zapečateni.

* * *

V nobenem času se niso ljudje toliko prepirali in sovražili, kakor v našem. Ljudje iz ene dežele se prepirajo z ljudmi druge dežele; ljudje enega jezika se sovražijo in preganjajo z ljudmi drugega jezika. Skušajo si drug drugemu škoditi. Zaničujejo se in psujejo. In zakaj vse to? Zato, ker so pozabili na Jezusa Križanega. Oh, ko bi poznali Jezusa Križanega, tedaj bi pač vedeli, da smo vsi enaki, da smo vsi odrešeni s krvjo Njegovo, da smo vsi bratje med seboj. Tako je zapisano s krvavimi črkami na tej leseni knjigi.

* * *

Govori se dandanes mnogo, da se delavci dvigajo zoper gospodarje — na drugi strani pa, da gospodarji stiskajo delavce, da jim odtegujejo zaslužen plačilo. Sem naj pridejo gospodarji in naj pokleknejo pred to leseno knjigo in videli bodo, da so delavci njih bratje v Kristusu, da so odkupljeni z dragoceno krvjo, da so ovčice Kristusove. Sem naj pridejo trdi in skopi gospodarji, ki bi radi bogateli z žulji ubogih delavcev in naj pogledajo tukaj gospodarja neba in zemlje umirati na križu v največjem uboštvu. — Naj pridejo pa tudi delavci k tej sveti knjigi in naj berejo, kako potrpežljivo je prenašal Jezus Kristus vse trpljenje in vse pomanjkanje. Iz Njegovih ust ni bilo tožbe! Tu v tej knjigi bodo našli dobrega sveta in tolažbe. Božje razpelo naj si obesijo po stenah svojih bivališč in naj premišlujejo vsak dan kaj malega iz Njega. To je knjiga od znotraj in od zunaj popisana in s sedmimi pečati zapečateni!

* * *

Vi, ki ste greh uvdani, ki se ne bojite žaliti Boga, pristopite sem! Tukaj beremo, da je Kristusu iztekla kri do zadnje kapljice. Krvav je bil ves po životu in po obleki. Tudi zemlja pod križem je bila krvava!

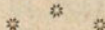
Čemu toliko krvi? S to krvjo se spirajo grehi! Tako beremo na tej leseni knjigi: Grehi, ki se spirajo pri sv. spovedi, spirajo se z Jezusovo krvjo. O ko bi le to resnico dobro premišljevali! Gotovo bi se skrbno ogibali vsakega greha! Kdo bi imel tako trdo srce, da bi grešil, vedoč, da se greh drugače ne more

odpustiti, kakor s krvjo Jezusa Kristusa? Premišljajmo krvavega Jezusa in ne bomo grešili!

Vi, ki ste požrešni in udani pijanosti, ki o prepovedanih dneh uživete mesne jedi, ki zapravljate po krčmah premoženje, grenite ženi in družini življenje — sem pridite! Berite na Božjem razpelo: Kristus je za vaše pijanosti in požrešnosti žolč pil in v veliki lakoti in žeji umrl!

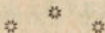
Vi, ki se gizdavo oblačite in s svojo nečimernostjo druge v greh zapeljujete — pristopite k tej knjigi! Glejte Kristusa zavoljo vaših pregreh na križu nagega!

Vi, ki gojite v srcu sovraštvo, na jeziku kletev in krive prisege, ki bližnjemu v nebo vpijoče krivice delate na premoženju, na telesu in na duši — sem pridite in pogledjte na levo stran Božjega razpela! Tu je levi razbojnik, ki je umrl preklinjajoč Jezusa Kristusa. Tak bo vaš konec, ako se ne spreobrnete, škode ne popravite in ukradenega blaga ne povrnete!

Na licu Jezusa Kristusa se pozna še poljub Judeža Iškarijota, ki ga je izdal sovražnikom. Ko je Kristusa izdal, je obupal, se obesil in poginil, kakor živina. Takih Judežev je tudi dandanes mnogo. Za malo denarja, za malo podlega veselja izdajo Kristusa, sv. vero in svoje krščansko prepričanje. Njih konec je navadno podoben koncu samomorilca Judeža Iškarijota.

Mnogi poljubujejo Jezusa pogostoma pri sv. obhajilu, ne da bi se bili prej spodobno pripravili z vrednim sprejetjem zakramenta sv. pokore. K mizi Gospodovi pristopajo kakor prijatelji Jezusovi a so prav za prav Njegovi sovražniki; poljubujejo ga, ko ga sprejemajo v svoje srce, a ga prav za prav izdajajo kakor Judež Iškarijot. Ako se ne spokorijo, ako ne odkrijejo čisto svoje vesti — bodo poginili kakor Judež Iškarijot. Tako je zapisano na tej leseni knjigi!

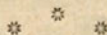

Tudi vas ne smemo pozabiti, ki iščete slave, ki se veselite, ako vas ljudje hvalijo. Veselje posvetne slave je minljivo. Sem pristopite k tej leseni knjigi! Pred štirimi dnevi t. j. na cvetno (oljčno) nedeljo je judovsko ljudstvo kričalo Jezusu Kristusu, ko je jezdil na oslu v Jeruzalem: *Hozana Sinu Davidovemu!*

Hvaljen bodi, kateri prihaja v imenu Gospodovem! Slačili so si oblačila in jih metali na cesto, koder je jezdil. Trgali so veje in cvetje z dreves ter mu je stlali pod noge.

Tako veselje so napravljali Jezusu Kristusu na cvetno (oljčno) nedeljo. A danes že so ravno tisti ljudje vpili: *Krišaj ga, krišaj ga!* Danes so ga pribili na sramotni križ.

Kako kratko je veselje, katero uživamo pri ljudeh, kako kratka je slava, katere iščemo na svetu!

Vse je tu zapisano! V vseh razmerah in okoliščinah, v vseh stiskah in nadlogah pozemeljskega življenja najdemo tu najboljši nauk in najboljšo tolažbo. Ta knjiga je za vse stanovce brez izjeme. Vsi stanovi najdejo tu zapisane dolžnosti, katere jim je spolnovati. Ko bi to knjigo pridno premišljevali, bi gotovo ne bilo toliko slabih zgledov, ki delajo sramoto celim stanovom, bi ne bilo zlasti toliko slabih staršev, ki dajejo pohujšanje otrokom, katere jim je Bog izročil v izgojo. Da, ta lesena knjiga je koristna in potrebna zlasti vam, starši in otroci! Tu beremo, kakšno ljubezen je imela Marija do Jezusa Kristusa in kakšno ljubezen je imel Sin Jezus Kristus do svoje matere Marije. Ko je šel Jezus v trpljenje, je šla Marija, Njegova mati, za njim, šla je za njim do križa in se pod križem bridko jokala. Kako ga je žalostno pogledovala! Ljubila ga je tako, da bi bila rada zanj umrla. O kako se je oklepala križa in močila Zveličarju noge s solzami. In Jezus, kako je ljubil svojo drago mater! Ko jo je zagledal pod križem, kako se je ganilo Njegovo dobro srce! Ozrl se je k njej, jo tolažil ter jo izročil sv. Janezu evangelistu, naj jo varuje in naj za njo skrbi, kakor za svojo mater: *Sin, glej Tvoja mati!* In prav tako ljubezen, kakor do Marije, je imelo Jezusovo srce tudi do sv. Jožefa, rednika. Ustno izročilo pravi, da je sv. Jožef umrl v rokah Jezusovih in Marijinih.

Sem pristopite torej, starši in otroci, pokleknite pred Božje razpelo in berite v tej knjigi, kako vam je živeti, ako hočete imeti mir, zadovoljnost in ljubezen v družinah. Ta knjiga poravnava nasprotstva, prepire in sovraštva, ki se porajajo iz človeške slabosti po krščanskih družinah. V senci sv. križa vam bo teklo družinsko življenje mirno in sladko do groba.

V duhu gledam čas, ko bomo ležali na smrtni postelji. Smrtna ura — strašna ura! Takrat bo nastal šum in glas se bo zaslišal: Ženin gre, ženin gre! Treba se bo ločiti od vsega sveta in stopiti pred večnega Sodnika. Strašna misel! Nobena reč ni za človeka tako bridka in tako osodepolna, ko smrt. Zato pravijo sv. očetje, da bi se morali celo svoje življenje pripravljati na smrt, da bi se morali vsaki dan učiti, kako se umira, ako hočemo kdaj dobro umreti. Nikjer pa in v nobeni knjigi ne dobimo lepšega nauka o srečni smrti, kakor v tej leseni knjigi. Tu se nam postavlja pred oči smrt Najsvetejšega in Najpravičnejšega. Tu je najlepši nauk o pravični in srečni smrti. To leseno knjigo premišljujmo torej noč in dan, ako hočemo pravično in srečno umreti, ter dočakati kdaj boljših dni unstran groba.

Kaj naj vam torej priporočim danes v dan trpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa? Božje razpelo si pripravite v svoja stanovišča, *obesite ga na podboje in na vrata svojih hiš*, (V. Mojzesova knjiga 6, 6.), bodi vam kot *znamenje na roki in ko spominek pred vašimi očmi*. (V. Mojz. knjiga 13, 9.) Premišljujte ga, *ko sedite v svoji hiši, ko hodite po potu, ko se vlešete in ko ustanete*. (l. c.) To je knjiga, na kateri je zapisano, kar moramo vedeti in storiti, da se zveličamo. Božje razpelo si pripravite, vi odrasli in zakonski, ter ozirajte se večkrat nanj, da boste znali svoje dolžnosti, zlasti, da boste znali otroke prav vzgajati! Božje razpelo si pripravite, mladeniči in dekleta, da se obvarujete vseh zapeljivosti tega sveta. In vi otroci, ki komaj v šolo hodite in so vam še druge knjige pretežke, da jih ne morete umeti, — o prosite starše, naj vam kupijo to zlato knjigo — Božje razpelo, da jo boste večkrat poljubovali in prebirali. Iz te knjige se boste naučili ves krščanski nauk! Tu je zapisana apostolska vera, šest temeljnih resnic, tri Božje čednosti, krščanska pravica itd.

Po pravici pravijo sv. očetje, da je bilo drevo spoznanja, ki je bilo v začetku na sredi raja, prepodoba sv. križa. Ko sta Adam in Eva jedla od drevesa spoznanja, so se jima odprle oče. Tudi nam se odpirajo oči, ko gledamo na les sv. križa, ko jemo njegov sad, ki je Jezus Kristus. Kakor sta Adam in Eva spoznala svojo pregreho, ko sta jedla od onega drevesa, tako tudi mi jasno spoznavamo velikost svojih grehov, ko gledamo na Božje razpelo. Kakor sta Adam in Eva takrat

spoznala Božjo vsemogočnost, svetost in pravičnost, katero sta z nepokorščino razžalila, tako jo spoznavamo tudi mi, ko gledamo na sv. križ. Kakor sta Adam in Eva takrat spoznala vso revščino pozemeljskega življenja, jo spoznavamo tudi mi, ko gledamo na Božje razpelo. Razložek je le, da je drevo spoznanja našim prvim staršim odprlo oči v žalost in nesrečo, Božje razpelo pa nam odpira oči v tolažbo in srečo

Sv. Tomaž Akvinski je bil največji učenjak sv. katoliške cerkve. Po globoki učenosti ter po sv. čednostih je bil bolj podoben angelu, kakor pa človeku. Zapustil je toliko lepih spisov, da je redkec človek na svetu, ki bi jih mogel prebrati in razumeti! Pa kaj pravi ta veliki učenjak? Pravi, da kar zna, se ni naučil s svojim trudom, tudi ne s svojim umom in s svojo nadarjenostjo, ampak za vse, kar zna, se ima zahvaliti Kristusu križanemu.

Kadarkoli je kaj pisal, je imel vedno Božje razpelo pred očmi in kadar je kaj zapisal, vselej se je ozrl na Božje razpelo, kakor da bi pogledal, ali je prav zapisal. Božje razpelo mu je bila velikanska knjiga, iz katere je prepisoval svoje učene knjige. Božje razpelo mu je bilo nevsahljivi studenec vse učenosti in tolažbe.

Bodi tudi nam Božje razpelo zrcalo, v katero se ozirajmo. V Kristusu križanem bodi naša učenost in naša tolažba.

Obrnimo se k umirajočemu Zveličarju in recimo s srcem: O dragi Zveličar, ki visiš med nebom in zemljo nag, krvav in razmesarjen, ki zapiraš že v smrtnih bolečinah svoje oči in svoja usta — Ti si naše upanje in naša tolažba, Ti si naša učenost in modrost, Ti naš vodnik po stezah burnega življenja do srečne večnosti. (Sv. Bernard, 42. sermo in Cant. Canticorum.) V Tebi so uresničena vsa prerokovanja, ker vsi preroki so samo o Tebi prerokovali, vsi so govorili le o tem, kako boš Ti, pravi Bog, na križu umrl. O Tebi govori celo sveto pismo. Ti, o umirajoči Zveličar, si knjiga, ki je od zunaj in od znotraj vsa popisana in s sedmimi pečati zapečaten: *Videl sem knjigo od zunaj in od znotraj popisano in s sedmimi pečati zapečateno. Amen.*

Dr. Egidij.

2. Kristusovo trpljenje.

VII. Kristus umrje na križu.

(Osnova.)

In je svoj križ noseč ven šel na mesto, ki se imenuje Golgata. Ondi so ga križali. Jan. 19, 17. 18.

Danes smo razkrili podobo sv. križa, katero smo na tiho nedeljo bili zakrili. Duhovniki so peli: Ecce lignum crucis, glejte les sv. križa, na katerem je visel Zveličar sveta. Zakaj smo križ razkrili? Zakaj nam je Jezus pokazal svoj mili obraz? Ker smo svojo vest očistili, ker smo objokali svoje grehe, ker smo obljubili, da hočemo rajši smrt nego greh.

Tudi poljubili smo že sv. križ in sedaj trdno upamo, da nam bo Zveličar dal milosti, katere deli svojim čistilcem.

Jezuitski misijonar o. Prando je oznanoval sv. vero med Indijanci v Ameriki. Malo vspehov je imel sveti mož, in zlasti je bil eden izmed rodov silno nedovzetan za nauke sv. vere. Imel je pa ta rod veliko spoštovanje do svojih rajnih. Zato je dal misijonar napraviti na prijaznem hribčku pokopališče, v sredi pa je odločil prostor za sv. križ. S pomočjo Indijanov je iztesal velik lesen križ; potem pa je rekel malikovalcem: „Na križu je Kristus umrl, da bi nas odrešil. Na goro, kjer je bil križan, je Jezus sam nesel križ. Tudi mi bomo nesli križ na pokopališče; vaš poglavar in jaz ga bova imela vsak nekaj časa na ramah; vi drugi nama bodete pomagali. Bog nas bo videl, bo zadovoljen z nami in nas bo blagoslovil.“ Indijanci so sprejeli ta predlog in križ je bil slovesno prenešen na pokopališče. Ko so ga postavili, je duhovnik pokleknil k njemu in ga je poljubil, in potem rekel tudi poglavarju, naj tudi s poljubom počasti križ. Poglavar je to storil, potem pa je rekel svojim ljudem: „Poljubite vsi sv. križ, ker je sin Božji na njem umrl.“ Še večkrat so se potem menili o sv. križu. Odslej je začela vidno delovati milost božja; kmalu je prosil poglavar za sveti krst. Njegov zgled so posnemali tudi drugi. (Die katholischen Missionen, I. 1884, str. 43.)

Ozrmo se danes v sv. križ in premislimo, kaj smo dobili vsled smrti Zveličarjeve.

I. Oddelek o Jezusovem trpljenju pri sv. Mat. (27, 33—56.)

II. 1. V raju je stalo drevo življenja, pa Adam ni mogel do sadu; zdaj pa je Jezus na Golgati zasadil drugo drevo življenja, v čegar senci smejo vsi počivati: Marija najsvetejša, nedolžni Janez, pobožne žene, spokornica sv. Marija Magdalena in celo desni razbojnik. Torej opirajte se na moč sv. križa!

Na Španskem v Alhani je ostal pri potresu 1884. na Sveti dan samo veliki kameniti križ, ki je pred farno cerkvijo stal nepoškodovan sred mestnih razvalin. Tedaj so se pa prebivalci začeli tam zbirati in so obljubili, da bodo vsako leto 25. decembra v slovesni procesiji nosili tisti čudoviti križ. —

Tudi mi se držimo križa, da ne bomo omahovali na dve strani.

2. *Vojak je odprl Srce Jezusovo in pritekla je kri in voda.* Ohranite krstno belo obleko ali jo pa umijte v krvi Jezusovi! *Ti so oprali svoja oblačila v krvi Jagnjeta.*

3. *Drugim je pomagal, sam sebi pa ne more pomagati!* Ali si res ni mogel pomagati? Kolikokrat je preminil iz njih srede! Eno besedo je rekel in so popadali na obraz vsi vojaki! *Lahko bi prosil Očeta in bi poslal dvanajst legijonov angelov!* Da je drugim pomagal, a da sebi ni hotel pomagati, to je resnica, ono je laž.

In če bi bil še tako velik grešnik — ali se bodeš tudi ti rešil z lesom sv. križa? Da, saj ti Jezus ne more uiti, pribit je, zdaj te mora poslušati, njegova ljubezen ga je pribila! Toda hitro delaj, ker enkrat *me boste iskali, pa ne našli.*

4. Poglej na križ tudi ti, ki tožiš: Na me je Bog pozablil, toliko trpim, takšne križe imam!

Ni pozabil. *Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svojo čast?* — V nebesa je visoko! Kristus je najprej moral stopiti na križ, potem v nebesa. Tudi ti, če imaš križ, si že prvo stopinjo storil v nebesa, en korak še, in tam si! V vsakem stanu so križi na strani; kdor na svetu živi, vsakdo nekaj trpi.

Pri Jezusovi smrti so skale pokale, mrtvi so prihajali iz grobov. Tedaj če bi imel še tako trdo srce, če bi bil še tako zastaran grešnik i. t. d.

Sv. Ludovik Bertrand je izpreobračal divje Karibe v Ameriki. Nekdaj je govoril o sv. križu, o bridkem trpljenju in smrti Zveličarjevi. Po njegovem govoru je stopil poglavar Karibov k njemu in ga prosil, naj jim še bolj natančno pove vse o smrti Sina božjega. Misijonar stopi k visokemu drevesu, razprostre, kakor bi bil na križu, svoje roke, in jim jasno pokaže način križanja. Ko pa stopi sveti mož od drevesa, začudeni zapazijo Karibi podobo križanega na drevesu. Zaradi tega čudeža se je izpreobrnil ves rod s poglavarjem vred. (Die kath. Mission. I. 1884, pag. 233.)

Mi imamo pred seboj ravno to podobo: Jezusa Kristusa na križu. Ozrимо se v sv. križ, v umirajočega Zveličarja. „Vse

kaže ljubezen, glava je nagnena, da bi te poljubila; roke so razprostrte, da bi te objele; srce je odprto, da bi te sprejelo v se.“ (Sv. Avguštín) . . . Amen.

Dr. Križanič 1. 1885. — Priobčil Fr. Stuhec.

Velikonočna nedelja.

1. Sovražniki Jezusa Kristusa nekdanj in sedaj.

Hudobnež nima miru.

Izaj. 48, 22.

Jezus Kristus včeraj in danes. on tudi na veke (Hebr. 13, 8.) govori sv. Pavel. Kristus živi in kraljuje v katoliški cerkvi, v spominu in v srcih pravovernih kristjanov. Koliko hrepené in se trudijo sovražne sile, da bi zatrle in zadušile v kristjanih vsega sveta spomin na Kristusa — Odrešenika! Odkar je začela plavati po širnem morju sveta skrivnostna ladija, katero nevidno vodi in vlada sam Jezus Kristus, t. j. katoliška cerkev, niso še prenehali sovražni valovi vanjo zaganjati se, da bi jo potopili na dno morja; pa valovi so se razbili in razpršili, ladija pa ostane na površju, ker jo ščiti nevidna moč po besedah: *Glejte, jaz sem s vami vse dni do konca sveta.* (Mat. 28, 20.) Koliko se trudijo in napenjajo vse svoje moči javno in skrivno tudi dandanes sovražniki sv. cerkve, da bi jo uničili; koliko malovernih omahljivcev zaslepé in zapeljejo ti nasprotniki Kristusovi, da se izneverijo sv. veri ali vsaj zgubé spoštovanje in ljubezen do sv. cerkve, do sv. zakramentov, do službe in besede božje! Toda ladija še plava na površju in potopiti se ne dá. Priča temu so nam velikonočni prazniki. Širom sveta, kjerkoli živé katoliški kristjanje, odmeva te dni veseli aleluja Kristusu zmagovalcu, ki je častitljiv vstal iz groba in osramotil vse svoje nasprotnike. Ti prazniki so nam dokaz, da Kristus živi in kraljuje v katoliški cerkvi, da živi v spominu in kraljuje v srcih pravovernih kristjanov. Nasprotniki pa morajo vselej priznati, kar je priznal glasoviti sovražnik katoliške cerkve, Voltaire, da je cerkev nepremagljiva. *In moči peklenške je ne bodo smagale.* (Mat. 46, 18.)

Premišljujmo danes vedenje sovražnikov Jezusa Kristusa za časa njegovega življenja, smrti in vstajenja, in mimogredé primerjajmo z njimi sovražnike

Kristusove sedanjega časa, da povzamemo iz tega pre-mišljevanja za se koristne nauke.

V imenu Jezusa in Marije.

I. Sovražniki Kristusovi za časa njegovega javnega življenja in delovanja. — Jezus Kristus je tri in pol leta javno učil nauke božje od Galileje do Judeje, po mestih in vaseh, pri genezareškem jezeru in v puščavi, po shodnicah in v tempelju jeruzalemskem. Povsod nastopa javno brez strahu v zavesti svojega svetega poklica, da je prišel *iskat in rešit, kar je bilo izgubljenega*. (Luk. 19. 10.) On spričuje resnico, in zato govori s toliko vnemo in prepričevalnostjo, da mu morajo celó njegovi sovražniki priznati: *Učenik, vemo, da prav govoriš in učiš, in ne gledaš na osebo, ampak v resnici učiš postavo božjo*. (Luk. 20, 21.) Tako Jezus Kristus. Kaj pa njegovi nasprotniki? Se-li oni potrudijo, da bi šli k njemu in se dali poučiti o resnici njegovih naukov? Večinoma ne, ne marajo ga niti poslušati, kar jim je tudi očital Jezus Kristus: *Vi ne poslušate, zato, ker niste iz Boga*. (Jan. 8, 47.) Ako ga pa tudi gredó poslušat ali druge pošljejo k njemu, ne storé tega iz ljubezni do resnice, ampak iz sovraštva, da bi ga vjeli v besedi ter tožili in spravili ga ob veljavo pri ljudstvu. Njim torej prvič ni mar, da bi resnico spoznali, drugič pa hočejo njegove besede zlorabiti proti njemu, da bi ga uničili. Je-li po tej poti mogoče kedaj priti do spoznanja resnice?

Pa Kristus se sklicuje nasproti svojim sovražnikom na svoja čudežna dela: *Ako ne izvršujem del svojega Očeta, ni treba mi verovati. Ako pa jih izvršujem in če meni nečete verovati, pa verujte delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni in jas v Očetu* (Jan. 10, 37–38) in zopet: *Ako bi ne bil dovršil pred njimi del, kakršnih ni dovršil nihče drugi, ne bi imeli greha*. (Jan. 15, 24.) Pa kakšen uspeh ima to sklicevanje? *Skušali so ga prijeti*. (Jan. 10, 39.) — *Sovražili so mene in mojega Očeta* (Jan. 15, 24.) pravi Jezus. Torej sovraštvo, jezo, škodoželjnost, črno zavist kažejo Judje. Sovražniki ali naravnost tajé čudežna dela Jezusova, ali, če so tako očitna, da jih ne morejo utajiti, prilastujejo jih moči hudobnega duha: *Z Belsebubom, poglavarjem hudobnih duhov, izganja hudobne duhove*. (Luk. 11, 15.) Torej tudi čudeži nimajo uspeha pri teh zagrizenih sovražnikih, ker jih je oslepila in oglušila strast jeze in zavisti, *da gledajoči ne*

vidijo in poslušajoči ne razumejo. (Luk. 8, 10.) Ali ni dovolj jasna ta upornost sovražnikov Kristusovih!

Pa ni jim dovolj. Ko vidijo, da ljudstvo trumoma vrè za Jezusom in verno posluša njegove nauke posebno zavoljo čudežev, začnejo ugibati, kako bi na mah konec storili vsemu njegovemu delovanju, toda kako? *Zbrali so se in sklenili, da Jezusa zvijačno primejo in umoré.* (Mat. 26, 4.) Umorimo ga; ko njega ne bo več, tudi naukov ne bo več, čudežev ne bo več, in ljudstvo, da, to dobro ljudstvo bo kmalu pozabilo nauke in čudeže! Pa zakaj naj ga umorimo, kaj hudega je storil? Kaj bo reklo ljudstvo, ki ga ljubi in spoštuje? O to ni težavno! Izmislimo si hudobijo, krive priče podkupimo, izdajalca najdemo med apostoli njegovimi, za denar se vse dobi; Poncija Pilata pa bomo že s kričanjem ustrašili, da nam potrdi obsodbo. Tako bo šlo, mora iti! — No seveda, sovražniki Kristusovi, kakor sploh sovražniki resnice in pravice, niso bili nikdar v skrbeh in ne izbirčni gledé sredstev; najpodlejša laž in obrekovanje jim je dobro, da le dosežejo svoj namen. — Tako vidimo, da sovražniki Kristusovi prvič njegovih naukov niso marali poslušati, razen, če so jih poslušali z zlobnim namenom, torej niso mogli spoznati resnice; drugič čudežev niso hoteli priznavati, ampak so jih jednostavno tajili; slednjič, ko jim prvo in drugo ni prineslo zaželjenega uspeha, da bi ljudstvo odvrnili od Jezusa, sklenili so ga umoriti s pomočjo laži, nasilstva in denarja.

Ali so sedanji sovražniki Kristusove cerkve in njenih naukov za las boljši od Judov? Naukov ne poslušajo, zakramentov ne sprejemajo, duhovnike sramoté in obrekujejo, in če bi le mogli — zakaj zle volje jim ne manjka — bi radi vse pomorili od papeža do zadnjega kapelana. In potem? No potem bo na svetu — mir in bratoljubje, kakršnega svet še nikdar videl ni; to bi bil prilično mir in bratoljubje, kakršno je videla in občutila nesrečna Francija za časa krvave revolucije pred sto leti, ko je tekla človeška kri v potokih.

Bode pa res konec katoliške cerkve? Nikdar! Kaj so dosegli Judje, ko so umorili Jezusa? To, da je tretji dan od mrtvih vstal, in je bila za sovražnike Jezusove stvar slabša, nego prej. Isto velja tudi o sovražnikih katoliške cerkve: kdor buta z glavo ob to ladijo, si lahko razbije svojo glavo, ladija pa se ne razbije in se ne potopi. —

II. Sovražniki Kristusovi za časa njegove smrti. — Znano je, kako fanatično in predrzno, s kakimi podlimi lažmi in groznim kričanjem so prestrašili Judje Pilata, da se je udal njihovi krivični zahtevi ter v kričečem nesoglasju s svojo vestjo in svojim prepričanjem obsodil Jezusa v smrt na križu. Tako je izdihnil na križu v grozovitih bolečinah Jezus Kristus svojo dušo, in po smrti mu še vojak prebode srce, da se ulije iz njega kri in voda, gotovo znamenje smrti. — No, sedaj so lahko mirni njegovi sovražniki, spolnila se jim je prisrčna želja, Jezus, učenik resnice in čudodelnik, ni več mej živimi; ljudstvo pa je tudi lahko mirno — saj je pomagalo kričati na vse grlo tam pred Pilatovo palačo: *Krišaj ga!* Vse dobro! Toda — no, kaj ni še miru pred tem človekom? Saj je umrl, in pokopali so ga v grob, pa velik kamen so zavalili na grob; tudi če bi bil še živ, ne mogel bi priti iz tega groba! In vendar njegovi sovražniki nimajo še miru — *hudobnež nima miru* (Iz. 48, 22.) — še vedno jih muči skrb. Judovska gospoda se spominjajo prerokovanja Jezusovega, da bo tretji dan od mrtvih vstal: *Poderite ta tempelj, in jaz ga bom v treh dneh sesidal.* (Jan. 2, 19.) Te besede njegove so sicer zlorabili za obtožbo in še na križu umirajočega so zasmehovali: *Glej, kako podiraš tempelj božji in ga s nova sesidaš v treh dnevih* (Mat. 27, 40.); toda sedaj premišljujejo bolj resno pomen teh besed: kaj pa, ko bi bilo vendar kaj resnice v teh besedah! Pa saj ni mogoče; mrtev je, popolnoma mrtev, kako naj sam sebe obudi od smrti? Pa Lazarja je poklical iz groba! Pa sam sebe vendar ne bo mogel! Mogoče je pa vendar — o česa se ne umisli zvita glava hudobneža! — mogoče je, da pridejo njegovi učenci, pa odnesejo telo iz groba in porečejo: res je, kar je rekel, vstal je od smrti. Torej, prijatelji, bodimo oprezni, dajmo zastražiti grob od rimskih vojakov, pa sami zapečatimo grob; potem smo brez vse skrbi, le tri dni počakamo, pa dokažemo vsemu svetu, da je lažnik, razkrinkan bo pred vsem ljudstvom ta slepar! Rečeno, storjeno. Gredó k Pilatu: „Daj nam vojake, da zastražimo grob.“ No, to malenkost jim Pilat pač lahko dovoli, saj mu teži na vesti krivična obsodba nedolžnega Jezusa, torej se ta malenkost ne bo mnogo poznala. *Imate stražo; pojdite, pa zastražite, kakor snate.* (Mat. 27, 65.) In postavili so vojake, zapečatili so kamen.

Tako so pokazali judovska gospoda po smrti Jezusovi, da hudobnež nima miru, tudi mrtvih ga je strah. Hudobneža vest peče

pa si hoče pomagati z bodali vojakov, kakor da je goli meč in sulica zmožna utešiti glas vznemirjene vesti, uničiti resnico in premagati Boga! O neumnost človeška in hudobija! Kristus je že štiri dni zakopanega Lazarja poklical iz groba, pa da ne bi mogel sam vstati od mrtvih! V vrtu na oljski gori zadostuje ena beseda iz njegovih ust, da popada cela truma oboroženih vojakov in hlapcev na tla, a zdaj naj mu par vojakov ubrani vstati iz groba! Ali se dá morda resnica utajiti z vojaško silo, jeklenim orožjem, svinčenimi krogli in gromječimi topovi? Tudi dandanes se zanašajo sovražniki sv. cerkve na moč države, na vojaško moč, pa na moč paragrafa postave, ki so jo oni sami skovali proti cerkvi (n. pr. na Francoskem proti redovnikom), pa kaj bodo dosegli? Bodo mar utajili resnico, da je katoliška cerkev delo božje, ki se ne dá porušiti? Škode res, da lahko napravijo mnogo, zmagali pa ne bodo, le sramoto si bodo nakopali, kakor so si jo nakopali Judje. Sami sebe so osmešili pred svetom in podali so ljudstvu jasen dokaz svoje zlobnosti in puhlosti. O ti osrečevalci ljudstva, ki je hočejo rešiti iz okov teme in laži — kakor pravijo — v resnici pa pehajo ljudstvo v najgostejšo temo in zmoto, ker mu hočejo tajiti resnice, katere je učil sam Jezus Kristus, večna resnica, in jih uči za njim nezmotljiva učiteljica, katoliška cerkev. Seveda se izgovarjajo, da oni napadajo le duhovnike, ne pa cerkve, ne Kristusa; ali tudi Judje so se tako izgovarjali, da bi utegnili a postoli ukrasti telo Jezusovo in svet nalagati, da je vstal. Tako tudi sedanji sovražniki mahajo po duhovščini, udariti pa hočejo cerkev in Kristusa; saj je vendar jasno, da cerkev brez duhovništva je nezmisel, in da vera brez cerkve ne more obstati. — Pa mi ne napadamo vseh duhovnikov, ampak le nekatere, pravijo. To pa v prvo ni res, ker se zmota enega prilastuje vsem, celemu stanu; drugič pa, ako bi bilo res, zakaj jih ne napadate z imenom? Zakaj oznanujete po časopisih vsemu svetu napake nekaterih? Zakaj ne tožite pri sodnji, ako ste prepričani, da je vse res, kar trdite? Oho, pri sodnji treba vse jasno dokazati, kaj ne? To pa ni vselej lahko mogoče, ker nimate dokazov, teh pa nimate zato, ker so trditve o zločincih v duhovniški obleki po ogromni večini izmišljene, torej se ne more dokazati istinitost! Zato v javnost! Saj dobro ljudstvo tako rado in tako hitro verjame. Tako pridemo prej in bolj gotovo do namena, da očrnimo duhovništvo pri ljudstvu. Pa še nekaj imamo od tega — plačilo, denar. Časnike je treba plačati, in plačajo jih naročniki, mi pa dobivamo

denar, pa naj pišemo resnico ali laž. Tako je, sedaj se razumemo! Ako bi bili imeli Judje v Jeruzalemu oni čas tudi časopise, bili bi gotovo Kristusa napadali in črnili po časopisih, in tako bi bili z manjšim trudom morda več dosegli, pa še denar vtaknili v svoje žepe; tako pa, ker niso imeli časnikov, pomagali so si kakor so mogli, kričali so in ljudstvo zapeljali, Pilata pa prestrašili in slednjič vojake postavili k grobu. Pa kaj je pomagalo? Nič! —

III. Sovražniki Kristusovi ob njegovem vstajenju. — Od petka zvečer že stojé vojaki poleg groba, čuvajo in željno čakajo rešenja od te službe. In res, prej nego so se sami nadjali, pride poveljnik ter jih oprostí za vedno te službe. Angelj božji stopi na zemljo k grobu ob solnčnem vshodu; svitloba njegova in potres zemlje vrže vojake na tla, in ko se zavejo in gledajo krog sebe, kaj se je zgodilo, kdo da jih je vrgel s toliko silo na tla — glejte grob je odprt in — prazen! Kristusa ni več, vstal je! Kaj storiti? Rimski junaki ne pomišljajo mnogo, strah se jih poloti, in kakor hitro morejo, bežé v Jeruzalem pravit, kaj se je zgodilo. No to bi bilo treba videti čudne obraze judovske gospode, ko morajo čuti iz ust rimskih vojakov, katere so oni sami postavili k grobu, to njim tako grozno žalostno novico, ki je tako v hipu porušila in uničila vse njihove naklepe in načrte! Kristus je vstal — in vojaki, ki smo jih mi postavili stražit grob, so priča, torej je vendar res in ne dá se tajiti, da je vstal. Apostoli niso mogli ukrasti telesa iz groba, saj to bi jim bili vojaki lahko zabranili, in pa ti bojzljivi apostoli naj bi se drznili vpričo vojakov odnesti telo iz zapečatenega groba! To ni mogoče. Torej je vendar treba priznati, da je Kristus vstal, potem pa moramo dosledno priznati tudi, da je res Sin božji, kakor je sam tako slovesno izjavil pred našim sodnjim dvorom, priznati moramo, da so resnični vsi njegovi nauki, resnični njegovi čudeži! Tako bi moral dosledno sklepati vsak pameten človek, tudi sovražniki Kristusovi. O kaj še! Oni da bi priznali resnico, da je Kristus res Sin božji, da je torej obljubljeni Odrešenik sveta! Kako, saj uprav zato, ker je to trdil, so ga obsodili v smrt; zdaj pa naj priznajo, da so se oni zmotili — nikdar! Rajše naj se nam smeje ves svet in nas ima za neumneže, a tega ne smemo priznati, to moramo tajiti. Res je, vojaki so priča vstajenja; toda vojaki so ubogi reveži, plačajmo jih, pa naj lažejo za plačilo! *In sbrali so se (poglarvarji duhovnikov) s starešini ter se posvetovali, in dali so vojakom veliko svoto denarja rekoč: recite, da so*

prišli njegovi učenci po noči, in ko ste vi spali, odnesli njegovo telo. Ako bi pa cesarjev namestnik to slišal, bomo še mi potolažili ga, in vas rešili vsake nepravilike. (Mat. 28, 12—14.) Tako govorite ljudem, in ljudstvo bo verjelo; le lažite, kolikor morate, ljudstvo vse verjame. Pa glej, ljudstvo vendar ni hotelo tako z lahka požreti te laži, bila je preokorna, predebela. Kako pa morete vedeti, vi vojaki, kaj se godi med vašim spanjem? Ali pa so vas gospoda zato postavili k grobu, da bi tam spali? He, vojaki, odgovorite nam! In niso mogli odgovoriti. So pa judovska gospoda, so sovražniki Kristusovi sedaj izpregledali, so se prepričali o resnici? Kaj še — ostali so, kar so bili, trdovratni, nepopoljšljivi grešniki.

Takšni so žal večinoma sovražniki Kristusove cerkve tudi dandanes. Dokaži jim resnico še tako jasno, da bi jo malone z roko prijeli — ne verjamejo. Zakaj ne? Sovraštvo jih je zaslepilo, kakor nekdanje Jude. Dokazati seveda ne morejo svojih neumestnih trditev, in vendar ustrajajo pri njih, če se jim tudi ves svet smeje. Primernejše in dostojnejše se jim zdi, trditi najbolj gorostasno neumnost in stokrat ovrženo laž, kakor pa s pametnimi in poštenimi ljudmi oprijeti se resnice in po njej vravnati svoje življenje.

Kaj se nam je učiti od teh sovražnikov Kristusovih? Prvič vidimo, kam privede človeka prostovoljna zaslepljenost in zagrizeno sovraštvo. Niso hoteli poslušati naukov Kristusovih, tajili so njegove čudeže, pomagati so si hoteli z lažmi in obrekovanjem, tudi denar so trosili, da dosežejo zlobni namen. So pa s tem utajili resnico, da je Jezus Kristus *Sin živega Boga*, da je res vstal od smrti? Ne, ker to ni mogoče; kar je resnica, ostane resnica, in naj se tudi ves svet brani jo priznati. Zato pa, kristjan, stoj trden v veri, ne ustavljal se priznani, razodeti resnici, ker to je greh zoper sv. Duha; poslušaj rad razlaganje krščanskega nauka, sam se uči iz dobrih knjig in drugih spisov, da se prepričaš o resnici; zakaj prepričanje bo rodilo pravo trdnost in neomahljivost. Ker pa je vera luč z neba, dar božji, ne pa sad človeškega uma in razmišljanja, zato treba, da pobožno moliš, vredno prejemaš sv. zakramente, redno prihajaš k službi božji ob Gospodovih dnevih. Tako moraš skrbeti, da prideš do verskega prepričanja in si je tudi ohraniš. Gorjé pa tistemu kristjanu, ki prostovoljno zapira ušesa in srce krščanski resnici in dobrotam božjim! Zadelala

ga bo usoda sovražnikov Kristusovih: *Iskali me boste, pa me ne boste našli in umrli boste v svojih grehah.* (Jan. 7, 34—8, 24.)

Pa še nekaj nas učé sovražniki Kristusovi, namreč kako skrbno si moramo čuvati zaklad sv. vere in milosti božje, da ga ne izgubimo. Kaj vse so storili judovska gospoda, da bi zabranili vstajenje Jezusovo iz groba, ali kakor so oni mislili, da ne bi učenci odnesli njegovega telesa, in potem, da ne bi ljudje zvedeli resnice! Koliko skrbi in truda! K Pilatu so šli in ponižno prosili vojaške straže, oni, ki so sovražili Pilata iz dna svoje duše; sami so zapečatili grob, potem pa še denar dali vojakom! In mi, koliko se pa trudimo, da ohranimo Jezusa v grobu svojega srca, da si ohranimo milost božjo in sv. vero? O kako brezskrbni so v tem pogledu mnogi kristjanje, kako lahkomišljeno gredo v nevarnost, v slabe družbe, beró protiverske in protinravne časnike in knjižure, kako težko jim dé, odpovedati se kratkočasni družbi, kjer pa je velika nevarnost za vero! Je mar to prava skrb katoliškega kristjana za zveličanje svoje neumrljive duše? Ne tako, preljubi v Gospodu! Varujte se in z vso skrbjo delajte, da si rešite in ohranite sv. vero sebi in drugim, da si ohranite posvečujočo milost božjo, da si ohranite Jezusa v svojem srcu, da boste mogli ob smrtni uri govoriti s sv. Pavlom: *Svoj tek sem dokončal, vero ohranil, prihranjena mi je krona pravice, ki mi jo bo dal Gospod.* Amen.

J. Slavec.

2. Dvojno vstajenje.

On pa jim reče: Nikar se ne ustrašite!
Jezusa iščete Nazareškega križanega; vstal
je, ni ga tukaj. Mark. 16, 6.

Glejte, predragi, božji grob, pred katerim ste vse tri dni tako zvesto molili in žalovali, je danes prazen. Pečat je raztrgan, veliki kamen je odvaljen . . . Mladenič, ogrnjen z belim oblačilom, angel, vam pripoveduje preveselo novico: *Vstal je, ni ga tukaj, glejte kraj, kamor so ga bili položili.* Preljubi! vrle žene so prišle z dišavami k grobu, da bi Jezusa mazilile; dišave gorečih molitev naj danes napolnjujejo to tako krasno ozaljšano svetišče božje. Kakor dragocena dišava naj danes vre iz vaših veselih src iskrena molitev k troedinemu Bogu v zahvalo za ta veliki dan. *Zakaj to je res dan, ki ga je Gospod naredil; radujmo se in*

veselimo se v njem. (Ps. 117. 24.) To je čudoviti dan, čegar slavo oznanjuje nebo, ki je poslalo svojega angela, čegar moč razglašuje zemlja, ki se je stresla pod težkim kamenom, ki ga je odvalila vsemogočnost božja. To je dan, ki je premagal smrt, nam dal novo življenje in odprl vrata večnosti. To je zaželjeni dan: nebesa so že davno po njem hrepenela, danes se prenavljajo v Kristusu; zemlja je po njem koprnela: Danes se umika zemlje tema svetlobi vstalega Zveličarja; oni, ki počivajo v prahu zemlje, so po njem zdihovali: danes se jim daje zastava večnega življenja in častitljivega vstajenja. Da bi ta veliki, ta čudoviti, ta tako zaželjeni dan kolikor mogoče dostojno proslavili, vam hočem danes pred vsem na kratko spregovoriti o Jezusovem vstajenju. V prvem delu vam bom torej pokazal, kako je naš Gospod vstal z lastno močjo k novemu življenju, in bom predočil tega vstajenja prevesele sadove. Ker je pa morda mej mojimi poslušalci kdo, ki še ni vstal iz groba smrtnega greha, ga hočem danes pri odprtem, praznem grobu Zveličarjevem prositi, naj že vendar enkrat vstane iz tega nesrečnega groba — k novemu, nadnaravnemu življenju posvečujoče milosti božje! Vse pa v čast vstalemu Zveličarju!

A. Predragi! Kristus je vstal z lastno močjo. Vstal je tudi Lazar, vstal sin uboge udove, vstala Jajrova hči; — pa ti so vstali v božji moči besede Jezusove. Tudi vi boste enkrat vstali, Jezusov prazni grob vam daje zagotovilo, pričajo vam mrtvi, ki so se ob njegovem vstajenju prikazali, a vstali boste na klic angelov, ki bodo klicali: *Vstanite mrtvi k sodbi!* Vstali boste, ker vas bo klicala iz prahu zemlje vsemogočnost božja. Kristus pa je vstal z lastno močjo.

Sam je rekel o svojem življenju: *Nihče ga mi ne vzame, ampak jaz ga dam sam od sebe, in ga imam oblast dati, in ga imam oblast spet vseti.* (Jan. 10. 18.)

Kristus je vstal iz lastne moči, ker ni bil samo človek, ampak tudi Bog in se njegova božja narava ni nikoli ločila od človeške, se ni ločila niti od duše, niti od telesa, zato se je telo zopet združilo z dušo in duša s telesom, kedarkoli je hotel. Umrli ni iz slabosti, ne iz sile, ampak zato, ker je sam hotel. Kdor umira človeško iz slabosti, ne vpije z velikim glasom, ker mu glas poide, *Jesus pa je — kakor nam pripoveduje sv. evan-*

gelist — zavpil s velikim glasom. (Mark. 15. 34.) Zato se je stotnik trkal na prsa rekoč: *Resnično ta je bil res Sin božji.* (Mat. 27, 54.) Kakor je tedaj svojo dušo dal, ker in kedar je sam hotel, tako jo je tudi sprejel nazaj, ker in kedar je sam hotel. Glejte, predragi, kako prihaja iz groba z lastno močjo, neumrjoč in častit! Kakor se je tresla zemlja, ko je izdihnil svojo dušo na lesu sv. križa, tako se zemlja zopet trese, ko prihaja iz groba. *In glej, velik potres je vstal. Zakaj angel Gospodov je prišel iz nebes in je pristopil ter kamen odvalil.* (Mat. 28, 2.) Grobovi se odpirajo in dajejo nazaj svoje mrličice, ki so se vzbujali iz smrtnega spanja. *In grobovi so se odpirali in veliko teles svetnikov, kateri so spali, se je obudilo. In so šli iz grobov po njegovem vstajenju.* (Mat. 17. 52.) Veselimo se danes, preljubi, z vstalim Zveličarjem. *Saj to je dan, ki ga je Gospod naredil; veselimo in radujmo se v njem!* Radujmo se, ker on, ki smo žalovali ž njim v postnem času in jokali nad njegovim britkim trpljenjem, je danes poveličan v časti Očetovi. Stekle so vse solze, za vselej, kelih trpljenja je spraznjen za vselej, minulo je trpljenje na Oljski gori, minulo trpljenje na Kalvariji, Jezus več ne umrje: vstal je k novemu, večnemu, nesmrtnemu življenju. Raztrgane so vezi smrti, slabost se je spremenila v moč, smrtnost v večnost, sramota v večno čast in slavo! *To je dan, ki ga je Gospod naredil, veselimo se in radujmo se v njem!* Radujmo se danes prelepega sadu, ki ga nam je rodilo vstajenje Gospodovo: Gospod se je po svojem vstajenju prikazal učencema, ki sta potovala v Emavs, in pokazal nam vsem, da smo tujci vsi, dokler potujemo v tej solzni dolini: vsak dan nas dovede bližje k našemu grobu. Kedar boš tu, popotnik, dovršil svoje zemeljsko potovanje in bo hladna zemlja zagrnila in objela tvojo mrtvaško krsto, dobil boš na grob spomenik. Gori ti bodo tvoji sorodniki zapisali: Tukaj počiva in čaka vstajenja... Da, vstal boš enkrat in videl v svojem mesu vstalega Zveličarja in to tvoje vstajenje je sad vstajenja Jezusovega. Zato se pa, rečem še enkrat, res veselimo in radujmo ob praznem grobu Zveličarjevem, kajti iz tega zapuščenega groba nam raste novo drevo večnega življenja in pa častitljivega vstajenja! *Ako pa ni vstajenja mrtvih, tudi Kristus ni vstal. Ako pa Kristus ni vstal, je tedaj prazno naše oznanovanje, prazna tudi vaša vera.* (1. Kor. 15, 13.)

Ne pozabi pa, da je Gospoda Jezusa peljala pot čez potok Cedron, čez Oljsko goro, čez Kalvarijo, predno je bil poveličan.

Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel, in tako v svojo čast šel? (Luk. 24, 26.)

Ista pot križa, trpljenja in britkosti pripeljala bo tudi tebe do večne slave; *kajti po mnogih nadlogah moramo iti v božje kraljestvo.* (Dej. ap. 24, 26.)

B. Predragi poslušalec, nekaj pa vendar greni moje današnje veselje, ko zrem v prazni grob vstalega Zveličarja. Greni mi veselje misel, da ti v postnem času nisi še vstal iz groba smrtnih grehov. Morda si pa vstal le za kratek čas, pa si že zopet nazaj padel. Če je to, potem ti kličem pri odprtem grobu tvojega Zveličarja: *Zbudi se, kateri spiš, in vstani od mrtvih, in Kristus te bo rassvetlil.* (Efež. 5, 14.)

Zbudi se in vstani hitro! Tudi tvoj Gospod je bil samo tri dni v grobu. Oj vstani hitro! *Ne odlašaj spreobrniti se k Gospodu, in ne odkladaj od dneva do dneva, sakaj njegova jesa naglo pride, in ob času maščevanja te bo rasdejal.* (I. Eccli. 5, 8.) To je tvoje prvo vstajenje.

Drugo vstajenje bo sodnji dan. *Blagor mu in svet je, kateri ima del v prvem vstajenju.* (Apoc. 20. 6.) Ne odlašaj prvega vstajenja, ker v boleznih ne boš več mogel skrbeti za blagor svoje duše. Boj se, odlašati pokoro, ker vedi, čim dalje časa hudobni duh drži, toliko težje potem izpusti.

Prisezi danes, preljubi, pri Zveličarjevem grobu, da hočeš vstati k novemu življenju, s trdnim sklepom, z božjo pomočjo nikdar več ne dušno umreti. Vstani k neumrljivemu življenju! *Kristus, ko je vstal od mrtvih, več ne umrje, smrt ne bo več čez njega gospodovala. Tako mislite tudi vi, da ste namreč grehu odmrli, živite pa Bogu v Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Greh torej naj ne gospoduje v vašem umrljivem telesu, da bi slušili njegovemu pošeljenju. Pa tudi svojih udov ne dajajte grehu kakor orožje hudobije, temveč dajte se Bogu kakor taki, ki so iz mrtvih oživel, in dajte svoje ude Bogu kakor orožje pravičnosti.* (Rim. 6, 9.)

Da, predragi, vstanimo k novemu življenju, dajmo slovo grehu, pustimo vse grešne prilžnosti, ki so nas pokopale v grob smrtnega greha. *Pokožani smo namreč s njim po krstu v smrt, da, kakor je Kristus vstal od mrtvih po veličastvu Očetovem, tako tudi mi v novem življenju hodimo.* (Rim. 6. 4.) Preljubi, v Zveličarjevem grobu vidite angela, v grobu vašega srca, ki je udano smrtnemu grehu, ni Jezusa, ni angela: satan kraljuje

v vašem srcu. Kupite si dišav in pojdite Jezusa iskat kakor so ga današnje pobožne žene na vse zgodaj šle iskat. Dišave, s katerimi so mazlili trupla mrtvih, so bile iz treh sestavin: iz mire, aloe in balzama. Grenka je mira in varuje gnjilobe: tak bodi vaš kes, ki ga vzbudite v srcu, ko gledate krvav prt, v katerega je bilo zavito presveto Jezusovo truplo. Grenkejša je aloe in varuje telesa črvov: taka bodi vaša sv. spoved, ki naj zamori in zatre v grobu vašega srca črve smrtne greha. Najgrenkejši pa je balzam, toda prijeten je njegov duh: tudi pokora in zadostovanje za grehe, oј tudi to vam bo grenko, toda vedite, le tako zadobite zdravje duše in večno življenje. S temi dišavami iščite Jezusa, pa ga boste našli. S temi dišavami je iskal Jezusa kralj David, ki je iz globočine svojega srca zaklical: *Usmili ne me, o Gospod, po svojem velikem usmiljenju*; s temi dišavami je iskal Jezusa sv. Peter, ki je šel ven in se je bridko zjokal; s temi dišavami je iskala Jezusa Marija Magdalena, ki je s svojimi solzami močila Jezusove noge. S temi dišavami iskali so Jezusa vsi svetniki, ki so se svetu odpovedali in so šli za njim in so za plačilo prejeli nebeško kraljestvo. *Zbudi se, ki spiš, in Gospod te bo rassvetlil.*

Živel je pobožen mož. Hudobni duh ga je zapeljal v smrten greh. Milost božja ga kliče: spreobrne se, se posti in moli noč in dan. V noči pred Velikonočjo napolni svetilko z oljem, toda luči ne prižge. Potem poklekne in bridko joka. Trikrat prosi Gospoda, naj mu odpusti: v znamenje, da mu je odpustil, naj luč sama začne goreti. In glej, luč začne goreti in njen plamenček razsvetljuje grešnika, ki se trka na srce. Iz globočine srca se Gospodu zahvali, od tistega dne naprej vsak dan novega olja lučki priliva. Ko je umrl, je lučica ugasnila.¹⁾

Preljubi, če ste grešili, ne obupajte; milost in usmiljenje Srca Jezusovega je neizmerno. Le ne obupajte, marveč hitro vstanite, predno ugasne luč vašega življenja. Približajte se danes z velikim zaupanjem, z gorečimi molitvami k neusahljivemu studencu božjega usmiljenja, da boste po vstajenju Kristovem enkrat deležni postali božjega kraljestva, kjer se bodo pravični svetili kakor solnce in bodo angelom enaki v oni slavi, katere oko ni videlo, uho ni slišalo in človeško srce ni občutilo. Amen.

Dr. Josip Jerše.

¹⁾ Vitae Patrum, lib. III. cap. CXLI.

Velikonočni ponedeljek.

Jezusovo vstajenje je za nas vir tolažbe.

Ali ni bilo potrebno, da je Jezus to trpel in tako v svojo čast šel?

Luk. 24, 26.

Učenca današnjega sv. evangelija sta bila zelo otožna, ko sta šla v Emavs. In zakaj sta bila takó žalostna? Zató, ker sta izgubila svojega Učenika, Jezusa Kristusa. Žalostna sta, ker še nič ne vesta, ali on še v grobu leži, ali je že od mrtvih vstal, kakor je poprej večkrat prerokoval, *da bo tretji dan od mrtvih vstal*. Tretji dan že teče, pa še nič ne vesta, kaj je ž njim. Kmalu bi bila začela v sv. veri omahovati in misliti: morda pa Jezus ni bil pravi Bog, ker še ni od mrtvih vstal.

Toda glejte! naenkrat se je vse spremenilo! Vstali Zveličar se jima pridruži, govori ž njima, jima sv. pismo razlaga, in ko so prišli v Emavs, se jima dá spoznati pri lomljenju kruha. Naenkrat je izginila vsa žalost in otožnost — bila sta vsa vesela, da sta videla ljubljenega Učenika. Nič se nista mudila v Emavsu, ampak šla sta nazaj v Jeruzalem pravit drugim učencem: *Gospoda sva videla*. Toda drugi učenci so tudi že vedeli, da je od mrtvih vstal, zato so jima klicali nasproti: *Gospod je res vstal in se prikazal Petru*. — In vsi so bili veseli. Jezusovo vstajenje jih je napolnjevalo z nepopisljivim veseljem. —

Predragi! Kristusovo vstajenje mora biti pa tudi za nas vir veselja. Zakaj kakor je pri Zveličarju prišla za Velikim petkom Velikonočna nedelja t. j. za trpljenjem veselje, za zaničevanjem čast — tako bo tudi z nami, ako umrjemo v milosti božji. Zdaj smo v žalosti, bridkosti in trpljenju — toda enkrat bomo veseli — in tega veselja nam nihče ne bo mogel vzeti.

I. Poglejmo le, kako je bil Kristus najprvo zaničevan, potem pa počeščen! O kako so ga farizeji zaničevali! Vse so mu rekli in razne priimke dajali! Rekli so, da sobote ne drži, ker takrat ozdravlja bolnike; rekli so, da je hinavee, zapeljivec, goljuf, podpihovalec, grešnik itd. — Ti in drugi priimki so bili veliko zaničevanje za Jezusa, ki je bil pravi Bog, sama svetost, brez greha in madeža!

In kako so ga še-le veliki teden zaničevali! Spletli so trnjevo krono, mu jo trdo zasadili v glavo; dali so mu trst v roke, ogrnili mu raztrgan škrlatasti plašč, posadili ga na neki kamen, potem so ga za uho bfli, mu oči zavezali ter rekli zaničljivo: *Prerokuj nam, Kristus, kdo te je udaril?* Pljuvali so mu v obraz, pred njim zaničljivo poklekovali, se iz njega norčevali kot iz kralja, ker je rekel, da je kralj Judovski — in to so delali ž njim celo noč med velikim četrtkom in velikim petkom. — Slednjič so ga pribili na sramoten križ kot sužnja, kot največjega hudodelnika med dvema razbojnikoma, kot da bi bil največji hudobnež — in še tu na križu so ga zasramovali! Da, umrl je sredi največjega zaničevanja! To se je godilo ž njim Veliki petek. — In pogledjmo, predragi moji! ravno tistega zaničevanega Zveličarja danes, veliko nedeljo! Častitljivo vstane od smrti; njegov obraz se sveti kot solnce in oblačilo mu je belo kot sneg — sovražniki, ki so ga stražili, popadajo na tla; Judje mu nič več žalega ne morejo storiti! — In tega od Judov zaničevanega Zveličarja, kako ga dandanes slavé in časté. Njegovo presv. Ime „Jezus“ milijoni in milijoni kristjanov z največjim spoštovanjem izrekujejo, Kristusu na čast so zidane krasne cerkve in oltarji. Njemu na čast se napravljajo lepe procesije: sv. Rešnjega Telesa dan in ob vstajenju veliko soboto — pred njim se pripogibajo milijoni in milijoni kolen v znamenje spoštovanja in ljubezni. In sv. križ, ki je bil Judom v zasmeh, zdaj ni več v zasmeh. Križ se sveti na kronah kraljev in cesarjev; križe pripenjajo na prsi zaslužnim možem ter jih hočejo s tem počastiti — pred križem se tisoč in tisoč vernikov odkriva, da s tem počasti Križanega. In kako čast uživa on še-le v nebesih! On sedi na desnici Boga Očeta; vsi angeli in svetniki se mu klanjajo in ga molijo ter vedno „sveto, sveto, sveto“ pojó . . . in bodo peli vekomaj! —

Predragi moji! Tako se je pri Kristusu v kratkem času zaničevanje spremenilo v slavo in čast! Nič boljše skoro kot Kristusu pri Judih se godi tudi dandanes mnogim kristjanom! Brezverni svet se jim posmehuje zato, ker sovražnikom iz srca odpuščajo, storjene krivice voljno trpé, sramežljivo živé — in res iz prave pobožnosti in radi prejemajo sv. zakramente — svet se jim posmehuje: češ, saj ti ne znajo življenja prav porabiti — mesto da bi s svetom držali, pa tako natanko izpolnujejo božje in cerkvene zapovedi! Koliko jih je, katere brezbožni svet sovraži, preganja, zaničuje in obrekuje, toda to zaničevanje ne bo dolgo trpelo.

Minilo bo s smrtjo, pa ne samo minilo bo, ampak tudi poplačano bo stotéro onstran groba, ako je voljno prenašamo zavoljo sv. vere. Brezbožneži sami bodo morali sodnji dan reči — kazoč na izvoljene: *Glejte one, katere smo na zemlji saničevali; njih življenje smo imeli za nespamet, njih konec za neumnost, — glejte jih, kako so prišteti mej otroke božje. — Oni so bili pametni, mi smo bili neumni!* — Nič si torej, predragi moj, iz tega ne stori, če te kdo zarad odločnega krščanskega življenja zaničuje ali celó kako obrekuje! Pogledj na svojega Zveličarja, kako je bil zaničevan, a zdaj je poveličan... in tudi ti boš ž njim enkrat poveličan, ako boš zdaj zavoljo sv. vere, zavoljo Jezusovega Imena zaničevan.

II. Pa ne bo prišla samo čast za zaničevanjem, ampak za trpljenjem bo prišlo tudi veselje, mir, sladkost, nepopisljiva radost. Te besede naj si zapomnijo zlasti oni, ki trpé morda bolezen, revščino tu na zemlji, — ki pijó iz *keliha trpljenja!* — Tudi Gospod je pil iz tega keliha trpljenja — postal je res *mož bolečin*. Celih 33 let je živel v revščini, tako da je zamogel reči: *Lisice imajo svoje brloge, ptice svoja gnjezda, jaz pa nimam, kamor bi svojo glavo položil.* (Mat. 8, 20.) Revščina, lakota, žeja, vročina, dolga pota, bdenje po noči, zaničevanje in tepenje — vse to je moral prestajati. Toda vse to trpljenje še ni bilo nič proti trpljenju velikega tedna! Ne bomo danes vsega naštevali, kako so ga topli, bičali do belih kosti — da je bila po celem životu tako rekoč ena sama rana; kako so mu z velikimi žebli prebodli roke in noge, mu zasadili ostro trnje v glavo — skratka: kako so ga surovi vojaki zdelali, da ni bil več človeku podoben. Pilat je rekel: *Glejte, človek!* Hotel je reči: „Poglejte, ali je še človeku podoben, tako je zdelan!“ Pomisliti moramo, da je imel Gospod Zveličar nežno, občutljivo telo, ki je toliko več trpelo pri mučenju. Bolečine so bile tako velike, da je zavpil: *Moj Bog, moj Bog, sakaj si me zapustil!* Tega, pravim, danes ne bomo popisovali — vsaka postaja križevega pota nam to dovolj jasno pridiguje!

Toda — vse te bolečine, predragi moji, so minile! Veliko je trpel Gospod Zveličar, zdaj pa nič več ne trpi — ampak vse njegovo trpljenje se je spremenilo v veselje. Njegove sv. rane se zdaj svetijo kot solnce; ostro trnje zabodeno v sv. njegovo glavo so zdaj dragi biseri v njegovi nebeški kroni; sv. križ, na katerem je umrl, se že zdaj sveti, in se bo svetil zlasti sodnji dan.

Z eno besedo: Vstalega Zveličarja je kronal nebeški Oče v nebesih z neminljivo krono slave in veličastva. On sedi na njegovi desnici — in njegove slave zdaj ne bo več konca. Kaka sprememba v kratkem času! —

To hitro spremembo pri Jezusu, to prejšnje trpljenje in sedanje veselje naj pomisli zlasti oni, ki trpi tukaj hudo mučno bolezen, morda že mesece in leta; bolezen ne bo vekomaj trpela, minila bo, kakor je minilo trpljenje Jezusovo. Pa ne samo, da bo minilo, ampak tudi poplačano bo trpljenje z nepopisljivim veseljem, ako je voljno prenaša. Kakor je pri Zveličarju nastopila za Velikim petkom Velika nedelja, tako bo tudi pri trpečem bolniku za Velikim petkom bolečin nastopila Velika nedelja veselja in radosti. To naj si zapomni oni, ki se mu zdaj težavno zdi zgodaj vstajati, ako hoče k sv. maši iti; težavno zdi izpolnjevati postno zapoved, težavno zdi mrz in vročino prenašati, večkrat sv. zakramente prejemati . . . to trpljenje ne bo v e d n o trpelo in če ima trpeti še toliko let — vedno ne bo . . . „Kratko trpljenje — večno veselje!“ S to resnico se je navadno tolažil sv. Alojzij. —

Potolaženi naj bodo pa tudi oni, katerim je neizprosna smrt pobrala katerega izmej ljubih sorodnikov. Res, žalosten je človek videč, kako mu zagrebejo v mrzli grob truplo rajnega očeta ali matere, toda tolaži naj nas verska resnica: to telo ne bo vedno ostalo v grobu, ampak sodnji dan bo zopet častljivo iz groba vstalo k novemu življenju. In takrat se bomo tudi mi s svojimi ljubimi ranjkimi zopet videli in snidili, od katerih se ne bomo nikdar več ločili. —

Jezusovo vstajenje je torej za nas vir tolažbe. Za zaničevanjem tu na zemlji bo prišla slava onstran groba; za trpljenjem bo prišlo veselje Naša edina skrb bodi le-to: tukaj zdaj neustrašeno po sv. veri živeti, hudo nagnenje v sebi zatirati: kakor jezo, prevzetnost in nespodobnost itd., dobra dela si nabirati: z molitvijo, miloščino itd. . . in voljnim potrpljenjem. Potem bo tudi nam napočil enkrat dan veselja in plačila. Amen. —k.

Bela nedelja.

1. Miroljubnost.

Mir bodi z vami! Jan. 20, 19.

Mir bodi s vami! To je bila prva Jezusova beseda, ko se je učencem po svojem vstajenju prikazal. *Svoj mir vam sapustim, svoj mir vam dam*, tako je pogostokrat Jezus govoril in priporočal miroljubnost. Čednost, ki jo Zveličar tako priporoča, je za kristjana živo potrebna, in za krščansko življenje prekoristna. Miroljubnost obstoji v tem, da se človek vsega ogiblje, kar bi zamoglo vneti prepir in sovraštvo med ljudmi. Tudi jaz vas hočem danes učiti miroljubnosti. *Mir bodi s vami!* a) ki ste skupaj v eni hiši, mir naj vlada pa tudi z njimi, b) ki so izven vaše hiše.

I. 1. Mir naj vlada pred vsem med zakonskimi. — Mladenci in dekleta večidel močno hrepené po zakonskem stanu. Ženin in nevesta sta slepa in gluha za modre svete; čas zaroke zdi se jima cela večnost; edino hrepenenje imata, da bi pač skoraj že napočil zlati dan poroke. Povesti se večidel tudi končajo s poroko, češ, zdaj se je odprlo zlato nebó. — Ali, kolikor vas je zakonskih med mojimi poslušalci, vsi mi bote prav dali, če rečem, da se v zakonu šele prav spoznajo reve in nadloge pozemskega življenja. Sreča in zadovoljnost trajata le kratek čas; potem pa pridejo skrbi za otroke, bolezen, nesreče, pomanjkanje in cela tropa drugih nadlog, ki naredé zakonski jarem težek in skoro nestrpljiv. — Toda z božjo pomočjo se vse pretrpi, ako vlada med zakonskimi mir in medsebojna vzajemnost. Brez tega bi pa zakonski ne mogli spolnovati svoje težavne dolžnosti. Žalibog, da je mnogo zakonov, ki so nesrečni zarad trme in prepirljivosti moža ali žene. Da se med vami kaj tacega ne zgodi, pomislite, da je mož glava družine; on je dolžan skrbeti za telesni, posebno pa za dušni blagor svoje družine. Vlada naj jo pa z modrostjo in ljubeznijo. — Posebno lepo naj ravna s svojo ženo. Saj piše sv. Pavel do Efežanov: *Kdor ljubi svojo ženo, ljubi samega sebe*. Dva sta v enem mesu. Akoravno pa naj bosta mož in žena eden, vendar hoče Bog, da je žena možu pokorna. Bog sam je

dejal ženi v raju: *Bodi pod oblastjo moža*. In sv. Pavel piše: *Žene, bodite pokorne možem, kakor se spodobi v Gospodu*. (Kološ. 3. 18.)

Krščanski možje in žene! Zvestobo in ljubezen ste si obljubili pred oltarjem Gospodovim; po besedah apostolovih pa je *ljubezen potrpešljiva, dobrotljiva; ne ravna napačno, ne misli hudo, vse pretrpi, vse prenese*. Kjer ni zastopnosti med zakonskimi, tam tudi ni božjega blagoslova. Mož in žena iščeta vedrila izven hiše: Žena hodi po hišah, godrnja in toži čez svojega moža; mož pa popiva in igra po gostilnah, ter zapravlja denar. Otroci in posli pa delajo doma, kar hočejo; potem ni čuda, da gre gospodarstvo rakovo pot, da molčim o nevarnosti in pohujšanju, ki jim preti. Ako pa vlada ljubezen in mir med zakonskima, tedaj postane zakonski jarem sladak in lahak, in vse nadloge se prenese v krščanskem duhu.

2. Mir naj vlada med starši in otroci. Najbolj divje zveri, ki se med seboj trgajo in mesarijo, živé mirno s svojimi mladiči; jeli tedaj treba starše in otroke, ki imajo um in pamet, opominjati k miroljubnosti? Žalibog, treba je to. Že Absalon se je spuntal zoper svojega očeta in se vojskoval zoper njega. Tudi dandanes se čuje o hišnih vojskah med starši in otroci, zlasti tedaj, če starši izročé gospodarstvo mlademu naraščaju. Med sto je komaj ena hiša, kjer bi se mladi in stari dobro razumeli. Kje tiči uzrok te žalostne prikazni? Navadno so oboji krivi prepira, stari in mladi. Stari dostikrat preveč zahtevajo, prav malo še storé za hišo, vendar se še vtikajo v vsako stvar. Izgovorjeni del s silo zahtevajo, če tudi ga je jako težko dajati. — Mladi pa pozabijo, da so vse premoženje zastonj prejeli od svojih staršev, njih modre svête zametujejo, in po lastni glavi ravnaajo, kar je gospodarstvu mnogokrat v veliko škodo. Mladi starim žlice štejejo, in dolžni del z veliko nevoljo dajejo, dasi so prevzeli to dolžnost popolnoma iz proste volje. Kolikokrat se zgodi, da staro mater posade med družino, mlada gospodinja pa uživa boljšo hrano. — Da se med vami kaj tacega ne primeri, poslušajte svetega apostola Pavla, ki v listu do Efežanov opominja otroke, naj ubogajo in časté svoje starše, staršem pa pravi: *Ne dražite svojih otrok, ampak sredite jih v podučanju in svarjenju Gospodovem*. (Ef. 6, 4.) Mlajši naj imajo potrpljenje s svojimi starši; če so le ti nadložni, vendar smo dolžni spoštovati jih in ljubiti in ubogati v vsem, kar ni zoper božjo voljo. Hudobni Kam, ki ni

imel spoštovanja do svojega očeta, je bil proklet, in njegovi potomci še dandanes zdihujejo pod tem prokletstvom. Tudi nam se ne bo bolje godilo, če ne bomo spoštovali svojih staršev, ker Bog je vedno isti, in njegova zapoved se ne spremeni.

3. Mir naj vlada nadalje med brati in sestrami. Ne morem si misliti lepše zaveze, kakor je ona med brati in sestrami. Rojeni od enih staršev in izrejeni v enem duhu, mislim da so tudi enega srca in enih misli. Sam sv. Duh govori po kraljevem pevcu: *Glej, kako dobro in prijetno je, če bratje v vsajemnosti skupaj živijo!* Res je prijetno, ker skupno nosijo gorjé, in skupaj se veselé božjih darov. Blagor staršem, ki imajo take otroke; krepka podpora so jim in prijetna tolažba v starih dneh. Hudo in pregrešno pa je, če bratje in sestre živé v prepirju; sami sebi grené življenje in dajó veliko pohujšanje. Glejte, kaj stori zavist in sovraštvo med brati! Kaj je umoril svojega brata, in Jakobovi sinovi so prodali nedolžnega brata Jožefa. Ne bodite, kakor Ezav, o katerem sv. pismo pové, da je vedno črtil Jakoba, svojega brata. Ne bodite, kakor Jakobovi sinovi, ki z Jožefom nikdar niso spregovorili prijazne besede. Bratje in sestre! *Mir bodi z vami!*

4. Slednjič naj vlada mir med predstojniki in podložnimi, med gospodarji in posli. Kadar posel v službo pride, sta si z gospodarjem prijazna; drug pred drugim skrivata svoje slabosti. Pa kmalu se nezadovoljnost prikrade v srcé; ostre besede se govoré, en čas za hrbtom, potem pa v obraz. Splaval je po vodi hišni mir. Dandanes se že najbolj krščanski in pošteni gospodarji pritožujejo zoper posle, in srečne se štejejo, če zamorejo shajati brez njih. Iz tega sledi, da so večidel posli krivi nezastopnosti. Leni so v delu in trmasti, nezadovoljni s hrano in plačo; molitev in krščanski red v hiši pa jim je deveta briga. — Dostikrat so pa tudi gospodarji prenapeti v svojih zahtevah; poslom nikdar ne privoščijo prijazne besede, v bolezní zanje ne skrbé, sploh nobenega srca zanje nimajo. Preljubi, zdihljeji zatiranih poslov pridejo do ušes Njega, ki je oče in sodnik tudi gospodarjev in gospodinj. *Hiša, ki je v sebi razdeljena, pojde v pogubo.*

Res, neprecenljiv je mir, ki vlada v hiši med starši, otroci in posli. Taka družina je vseč Bogu in angelom, nad njo se spodbuja cela soseska.

II. a) Mir naj vlada pa tudi z ljudmi, ki so izven naše hiše, in sicer z našimi sorodniki, krvnimi in duhovnimi. Krščanska ljubezen se razteza sicer do vseh ljudi, vendar nas po katoliški nrvnosti tesnejša vez veže s starši, brati in koj za temi s sorodniki. Če smo tedaj k veči ljubezni do njih zavezani, bodi nam sveta skrb za ohranjenje lepe zastopnosti med sorodniki. Neprijetno je gledati, kako se ljudje hiš svojih sorodincev in nekdanjih prijateljev ogibljejo, kakor da so okužene. Človeka boli slišati, da se sorodniki zarad dote, dedščine prepirajo in tožarijo. Nesrečni „moj“ in „tvoj“ dostikrat razdvoji sorodnike. In sveti Krizolog pravi, da lakomnost razdvoji brate.

Krasen zgled miroljubnosti nam je dal Abraham. Ko so se njegovi pastirji in pastirji stričnika Lota med seboj sprli, dejal je Lotu: „Nikdar naj ne bo prepira med nama in najinimi pastirji, saj sva vendar brata!“ Dasi je bil Lot mlajši, vendar mu dá Abraham zarad miru na izbiro deželo rekoč: „Glej, cela dežela je pred teboj; če greš ti na levo, grem jaz na desno; če si pa izvoliš deželo na desno, grem jaz na levo.“

b) Imejte mir tudi s svojimi sosedi. Ko je bilo Grku Temistoklu zemljišče na ponudbo, je popraševal skrbno, koga bo imel za soseda. Res je, da dobra sosesčina ceno zemljišča zvikša, slaba sosesčina jo pa zniža. Samo sv. pismo pravi: *Bolji je sosed v bližini, kakor brat v daljini.* (Preg. 27, 10.) Sosedje imajo vedno opraviti med seboj. Vsak dan imajo priložnost dobrote si skazovati, ali pa težave si delati. Ako sosedje niso navdani pravega krščanskega duhá, prav lahko se mir med njimi skali. To se včasih zgodi zarad prav malenkostnih stvari: Sosed zapira sosedu pot, do katere imata oba pravico. Sosedna kokoš brska po gredi, živina zaide vsled pastirjeve vnemarnosti v škodo. Glejte, to so malenkosti, ki se dajo s prijazno besedo odstraniti, ali kolikokrat nastanejo vsled njih prepiri in tožbe, ki obe stranki pripravijo v časno škodo in ob dušni mir.

Svetujem vam tudi, da se nepoklicani ne mešate v razmere svojih sosedov, da ne pregovarjate čez njih slabo gospodarstvo, čez slabo izrejo njihovih otrok. Posebno žene pazite na svoje besede; saj vam je dobro znano, da iz ene nepremišljene besede dostikrat nastane prava vojska v sosesčini. Pomislite, da so ljudje občutljivi, in da jih neprevidna beseda ali nepremišljena šala lahko spravi v jezo. Imejte pa tudi potrpljenje s slabostmi bližnjega, bodite odjenljivi in prizanesljivi, kar se le dá brez greha: *Z vsó*

ponižnostjo in potrpešljivostjo prenašajte eden drugega v ljubezni. (Efež. 4, 2.)

Seveda ima ta odjenljivost tudi svoje meje. Sv. pismo pravi: *Če je mogoče, imejte, kolikor je na vas ležeče, mir s vsemi ljudmi.* (Rim. 12, 18.)

Če bi se pa mir dal ohraniti le tako, da bi se bližnji v škodo pripravil ali Bog z grehom žalil, tedaj se ne smemo bojazljivo obnašati, marveč dolžni smo z resnico stopiti na dan. Boga se moramo bolj bati, nego ljudi. In sv. ap. Pavel piše: *Ko bi hotel ljudem dopasti, ne bi bil Kristusov služabnik.* (Gal. 1, 10.)

Svoje dni se je imeniten gospod naveličal živeti med nepokojnimi meščani, ter se preseli v neko vas. Med kmeti — dejal je — bodem lahko v miru živel. V kratkem pa se prepriča, da se tudi vaščani radi kregajo in v nepokoju živé. Nad tem milo zdihuje, rekoč: „Hudobno seme pač povsodi raste, kjer ne požene kal svete čednosti.“ — Dasi pa so se sosedje med seboj prepirali, gospoda so vendar vsi radi imeli. Hlapcu se to čudno vidi, tedaj vpraša gospoda: Kako je to, da vaščani med seboj živé v vednem boju, z vami se pa tako lepo zastopijo? — Prijatelj, reče mu gospod, to je kaj lahko. Jaz gledam na svoje slabosti, in pometam najprej pred svojim pragom, zato ne vtegnem dražiti drugih. Ako me sosed sili, cesto nadelovati eno uro, raje dam delati dve uri, samo da ni prepira. Če se mejaš pritoži, da mu moje drevo senco dela na polju, hitro ukažem posekati ga in sežgati. Ako me bližnji z osorno besedo ogovori, dam mu prijazen odgovor, in tako z vsemi lahko shajam. Ljubi moji! Glejte, to je prava krščanska modrost in miroljubnost.

Ko bi si vsak prizadeval, na ta način skrbeti za pravi krščanski mir, mi bi že na tem svetu imeli nebesa. Prepirljivost nam greni marsikatero uro, ljubezen pa in edinstvo nam sladi življenje. Zatorej vam kličem še enkrat z vstalim Zveličarjem: *Mir bodi s vami!* O da bi pač vsi le ta klic razumeli in se po njem ravnali, kadar skušnjavec išče zasejati seme sovraštva in prepirljivosti. Mir naj vlada med zakonskimi, med starši in otroci, med brati in sestrami; med sorodniki in sosedi. Kolikor nas je tukaj, vsi sklenimo ljubiti in ohraniti med seboj sv. mir. *O, blagor mirnim, ker otroci božji bodo imenovani,* pa ne le imenovani, ampak oni so in ostanejo otroci božji na vse veke. Bog miru bodi z nami zdaj in na vse veke. Amen.

P. H.

2. Kako pomenljiv je dan prvega sv. obhajila za otroke in njih starše.

(Priložnostni govor za slovesnost prvega sv. obhajila.)

Ljubi, srečni otroci! Drugače, lepše vas danes ne morem imenovati, kakor če rečem: srečni otroci! Zakaj sedaj je nastopila tista srečna ura, na katero ste se že toliko časa pripravljali, zdaj je prišel tisti trenutek, katerega ste že tako željno pričakovali: Danes pride Jezus k vam. Jezus pride, ki je mogočnejši, kakor vsi kralji in cesarji, ker je vsemogočen; Jezus, ki je svetejši, kakor vsi svetniki in svetnice, kakor vsi kori angelov, ker je neskončno svet; Jezus pride k vam, kateri vas bolj ljubi, kakor more samo najboljša mati ljubiti svojega otroka, ker je neskončno dober, neizmerno ljubezniv. Oh, kako bi mogel popisati vašo srečo današnjega dneva! Zdi se mi, da vidim pred seboj krasen vrt samih snežnobelih cvetic, katere bom danes podaril Zveličarju, zdi se mi, da je vsako srce teh nedolžnih otrok majhen tabernakel, v katerega se bo v kratkem Jezus preselil; zdi se mi, da so danes iz vsacega tega nedolžnega srca narejene prelepe jaslice, v katere bo Marija položila Svoje nedolžno dete. Zato pa še enkrat rečem: srečni otroci! — S kakimi čustvi sem stopil danes jaz in pa z menoj tudi drugi pred oltar Gospodov, tega ni mogoče povedati. Da, veselite se vsi, ki ste se danes tukaj zbrali, kajti velik praznik je današnji dan za te-le otroke. Tukaj so navzoči otroci, ki bodo danes prvič prejeli sveto obhajilo. Vsa župnija, smem reči, se danes spominja teh presrečnih otrok. Najbolj pa utriplje srce staršem, ko vidijo, da se njihovi otroci danes izročé popolnoma Jezusu. Ljubi otroci, danes pa tudi gledajo angeli varihi iz nebeških višav na vas, zahvalne pesmi pojejo Bogu, da ste jim bili pokorni in da ste čisto ohranili svojo dušo. Nebo in zemlja se torej radujeta nad to nedolžno čedo, katero bom danes privedel k Kristusu pastirju. Pa tudi jaz se tega dneva veselim; nikdar še nisem delil Jezusa pod podobo kruha s tolikim veseljem in s tolikim notranjim čustvom, kakor ga bom danes. Zato je ta dan tudi velik praznik zame. Današnji dan je imeniten pred vsem za otroke, potem pa za njihove starše.

I. Dragi otroci, vaš prvi največji praznik je bil tedaj, ko ste prejeli zakrament sv. krsta, ko ste bili vsprejeti med otroke božje.

Toda takrat ste bili še majhni, in vaši botri so namesto vas odgovorili, da se hočete odpovedati hudobnemu duhu. Danes pa sami pokažete to vero pred vsem svetom, ker to obljubo ponovite, torej je danes velik praznik za vas, ki vas spominja dneva, ko ste bili sprejeti v sveto cerkev. — Premišljujte tudi, dragi otroci, večkrat v svojem življenju neskončno ljubezen Jezusa Kristusa, s katero je skrbel za ljudi. On ni bil zadovoljen, da je ustanovil zakrament svete pokore, s katerim se nam grehi odpuščajo, ampak On je hotel postaviti hrano za našo dušo. In k tej neizrekljivi sreči vas bom danes pripeljal, ljubi otroci, ker boste prejeli nebeškega Odrašenika, vir vseh čednosti. Poglejte, vi iščete modrosti in prejeli boste večno modrost; vi iščete čistosti in prejeli boste najčistejšega, najsvetejšega Boga, vi iščete moči, da bi vztrajali v dobrem, in prejeli boste mogočnega Boga, vir vse popolnosti in dobrote. Da, dragi otroci, prav ste imeli, ko ste tega dneva tako težko pričakovali, kajti večje sreče ne dobite nikdar več na svetu, ker danes prejmete presv. Telo Jezusa Kristusa. **H v a l e ž n o s t** naj bo torej tista čednost, ki naj danes zlasti prikljije iz vašega srca, hvaležnost nasproti Bogu, ki vam zgolj iz ljubezni podeli toliko milost; hvaležnost nasproti staršem, ki so vas tako vzgojevali, da zamorete biti danes te sreče deležni. Glejte, dragi otroci, kmalu boste stopili med svet; vi ga še ne poznate, kako hudoben je, kako grabežljivo steza svoje roke po vaši nedolžnosti; oh, prosim vas, obvarujte ta zaklad nedolžnosti, katerega imate sedaj v sebi, in kadar vas bo obdajala skušnjava, kadar bo hudobni duh že mislil, da ste v njegovih rokah, oh takrat se spomnite na dan svojega prvega svetega obhajila, pogledjte podobico, in prejeli boste nove moči od Jezusa!

II. Današnji dan je pa tudi velik praznik za vse **s t a r š e t e h o t r o k**. Dragi otroci, glejte, jaz govorim še vedno z vami, če tudi se obračam do vaših staršev. Kajti solze, pač solze veselja, katere se jim danes svetijo v očeh, glejte otroci, te solzé tekó zaradi vas. Poglejte, kako se vaši starši radujejo nad vami, kako se z vami veselé, ker je današnji dan tudi zanje velik praznik.

Gotovo čutite tudi vi, ljubi otroci, danes večjo ljubezen do staršev, kakor druge dneve. Kako vas tudi ljubijo vaši dobri starši! Nobena skrb, nobena žalost, noben dar ni prevelik, da bi ga mati ali oče ne darovala za svojega ljubega otroka. Materina ljubezen vse prenese, vse pretrpi, vse preboli. In če vidijo, da da so otroci njihovi srečni, potem so srečni tudi sami, če tudi jih

zadene kaka nesreča. In v resnici, saj so dobri otroci največje bogastvo, katero morejo starši imeti. Dobri otroci so staršem veselje, čast, tolažba in upanje, z eno besedo vsa ljubezen na tej zemlji. O dragi starši, ki ste danes tako srečni, da imate tukaj med otroci katerega dečka ali deklico, povejte mi, kaj občutite danes v svojem srcu? Ali ni ta dan praznik za vas? Slišali ste, kako sem polagal otrokom na srce hvaležnost, katero so vam dolžni. Vaši otroci se bodo zdaj prizadevali, da vam bodo odslej naprej samo v veselje; z besedo in dejanjem bodo kazali svojo hvaležnost nasproti vam, ubogali vas bodo, pridnejši bodo, kakor doslej. Toda, dragi starši, čeravno je danes velik praznik za vas, vendar ne morem zamolčati ene dolžnosti, katero ste danes prevzeli. Z današnjim dnevom so se vaše dolžnosti do otrok pomnožile, kajti sedaj že stopajo v tista leta, v katerih je zanje tem več nevarnosti. Pogledjte, prej ali pozneje bodo ti otroci šolo zapustili, ko ne bodo več pod našim nadzorstvom. Danes so ta srca lepa, čista in sveta in te nedolžne lilije izročim zdaj jaz posebno v vaše roke. Skrbite pred vsem, da bodo dobivali samo lepe vzglede od vas v besedi in dejanju, obvarujte jih pred slabimi tovaršijami in tako si boste ohranili te lepe, čiste posode, in današnji dan ne bo sam, ampak ta bo še le pričetek dolge vrste veselih dni za vas. Bodite jim vi do svoje smrti pravi angeli varuhi! — Današnji dan je pa vesel tudi zame! Vsak katehet ljubi svoje otroke in jim z največjim veseljem deli prvo sv. obhajilo. Rad to storim, ker poznam in vem, kakšni so moji otroci. Ne bom navajal njihovih čednosti, samo to povdarjem, da se veselim nad tem nedolžnim cvetom. Prosil sem danes med sv. mašo Boga, da bi On ohranil ta srca taka, kakršna so današnji dan.

Sedaj, pa dragi otroci, vas nečem več zadrževati. Stopite pred mizo Gospodovo, prejmite angelski kruh, nebeško mano v svoja nedolžna srca in Bog daj, da bi prejeli tudi svoje zadnje sv. obhajilo, sv. popotnico s takim srcem, kakor današnji dan. Bog daj, da se enkrat zberemo vsi skupaj pred Jezusovim prestolom. Amen.

Ivan Baloh.

Druga nedelja po veliki noči.

1. Pomočki stanovitnosti.

Jaz poznan svoje ovce.

Jan. 10, 14.

V današnjem evangeliju se imenuje Jezus dobrega pastirja. On sam pravi: *Jas sem dobri pastir, dobri pastir dá življenje za svoje ovce.* In potem zopet pónavlja: *Jas sem dobri pastir; jas poznam svoje in moje poznajo mene in jas dam življenje za svoje ovce.* Sveti velikonočni čas nam ni samo pred oči staval dobrega pastirja, temveč je tudi dejansko kazal, kako je dobri pastir za nas dal svoje življenje, ko se je v naše zveličanje daroval na sv. križu, ter nas tako iztrgal iz oblasti peklenškega volka, hudobnega duha. Kot dobri pastir skrbi za hrano svojih ovčic, ko jim daje jesti svoje lastno meso in piti svojo lastno kri, ne zapusti jih, čeprav so mu nepokorne, gre za njimi, dokler jih ne najde. Vzame jih na rame in nese v svoj ovčjak. Toda žalibog, da se jih toliko zopet izneveri; komaj so prišle take ovčice v varni kraj, kjer jih čuva dobri pastir, pa zopet bežé proč od njega, zopet se drvé v pogubo, v svojo lastno škodo, v nevarnost, iz katere so bile še le pred kratkim rešene. In ta svojeglavnost ovčic bridko žali ljubeznivo srce dobrega pastirja.

Koliko izgubljenih, morda že na robu pogubljenja ustavljenih ovčic reši dobri pastir vsako leto o velikonočnem času, ko jih sprejme po prejemu sv. zakramentov v svojo čredo; toda koliko izmed teh jih ostane zvestih in stanovitnih v njegovi čredi? O malo jih je, malo, ki slušajo poslej njegov ljubezniv glas in mu sledé povsod, kamor on gre, kamor jih vodi! Zakaj neki jih je tako malo zvestih in stanovitnih ovčic? Vzroki so različni; največ je krivo tej omahljivosti to, ker premalo poznajo ljubezen dobrega pastirja do njih in mu je zato tudi ne vračajo. Zato vam bom danes povedal 1. kateri so glavni vzroki, da pade grešnik nazaj v stare grehe in 2. katere pripomočke je treba rabiti, da se človek obvaruje pred novim padcem.

Jezus, dobri pastir, pa naj nas v duhu spremlja!

I. Navadni vzroki, da človek zopet in zopet pade v greh, so trije, in sicer: slabost naše narave, dolga navada in bližnja priložnost.

a) Kar se tiče prvega, je sploh znano, da je n a r a v a človeška po izvirnem grehu zelo p o k v a r j e n a. Um človekov je otemnjen, da ne spozna več zadostno, kaj je hudo in kaj dobro, volja pa je k hudemu nagnjena. Sam Sin božji, ki je vzel na se človeško naravo, čutil je to in zato je vzdihoval v vrtu Getzmani: *Duh je sicer voljan, a meso je slabo*. Sv. apostol Pavel toži sam nad seboj, da čuti v svojih udih neko drugo postavo, ki vedno nasprotuje postavi Jezusa Kristusa. Celó v naših počutkih tiči vedno neka snov, ki se hoče vedno vžigati v grehu in človeka neprestano izpostavlja nevarnosti, da bi zabredel v greh. Skozi oči, ušesa, jezik, okus, roke in noge uhaja navadno greh v človeško dušo. To je torej prvi vzrok, da človek zopet in zopet pade nazaj v greh. Sv. Pavel pravi: *Da se zaradi velicega razodenja ne prevzamem, dano mi je želo mojega mesa, angelj satanov, ki me bije*. Človek nosi sovražnika sam v sebi, in ako se hoče zdravega ohraniti, mora se vedno ž njim boriti in se mu ustavljati.

b) Drugi vzrok greha je n a v a d a. Navada pa je druga narava, in zato se mora ravno tako brez prestanka zatirati, kakor narava sama. Kdor se privadi kakemu grehu, tak človek se težko zopet odvadi; za vse opomine spovednikov in pridigarjev ostane nevsprejemljiv, neobčutljiv; slep je za vse nevarnosti, ki mu žugajo, ki ga obdajajo. Kristjani, kdor je morda že bil udan kaki grešni navadi, ni mu mogoče drugače pomagati, nego da po odkritosrčni spovedi napne vse svoje moči in se premaguje, da staro navado sleče in tako rekoč *novega človeka obleče*. Stara grešna navada je človeku tem bolj nevarna, ker ga rada zaziblje v lenobo, da se poslej niti ne trudi in ne prizadeva, da bi odložil in premagal svoje hudo nagnenje. Grešnik, ki greši iz navade, se zakopava v različne strasti, ki ga sčasoma popolno zvežejo in udarijo z duševno slepoto. Taki grešniki, ki grešé iz navade, se težko težko poboljšajo in zato tudi največkrat nesrečno umrjó. Nad njimi se uresniči pregovor: „Kakršno življenje, taka smrt.“ In zakaj? Sam pravi tak grešnik, ako ga človek po tem vpraša: „Saj bi se rad poboljšal, pa se ne morem in se ne morem, sam ne vem, zakaj ne!“ Toda to je le prazen izgovor in nič drugega!

Neki modrijan je videl nekda, kako je mala deklica velikana peljala k rabeljnu z nitko povezanega. Pa ga vpraša modrijan: „Zakaj ne raztrgaš nitke, da bi se rešil smrti?“ Velikan pa mu odgovori: „Ne morem!“ Kdo neki bi mu mogel verjeti? — Neka žena je imela moža, ki je bil pijači preveč udan. Nekda, ga po-

svari, zakaj vsak kozarec vina precej v dušku izpije in vedno iznova nataka. Mož ji odgovori: „Ljuba žena, saj veš, da je na dnu kozarca vdelan angelček, ki je tako lep, da moram vselej sproti vino spraviti, da ga spet morem videti.“ Žalostna žena ga hoče ozdraviti in mu izpodbiti ta jalov izgovor; vzame mu namreč kozarec in dá iz njegovega dna angelovo podobo ven izbiti in namesto tega napraviti podobo tistega, ki ima rožičke. Ker pa se mož le še ni poboljšal, pokara ga žena, zakaj sedaj vedno ogleduje to grdo podobo na dnu kozarca, zakaj se je ne boji. Pa kaj ji je rekel? „Ljuba žena, jaz moram vedno do dna izpiti, ker je vsake kapljice škoda, da bi vragu ostala!“

Glejte, take prazne izgovore imajo grešniki iz navade!

c) Grešna navada izvira največkrat iz grešne priložnosti. Marsikdo se sprva greha boji in sramuje. Vest mu postane nepokojna, ako le v kaki mali stvari prelomi božjo zapoved. Ako pa tak človek večkrat pride v tisto grešno priložnost, potem omahuje vedno bolj, vest postane topa in neobčutljiva, kmalu pade v velike grehe. In tisti, ki se je poprej bal malih grehov, se potem ne ustraši niti največjih. Odkod to? Bližnja priložnost, katere se ni ogibal, v katero je radovoljno zopet in zopet zahajal, mu je to storila. Oh, kako ubogo in pomilovanja vredno je tako srce, katero je zaradi bližnje priložnosti vedno z novimi, s čimdalje hujšimi grehi umazano, oskrunjeno in ranjeno! Iz grešne priložnosti, katere se človek noče ogibati, zabrede v grešno navado in postane kmalu celo zapeljivec drugih. Oh, kako daleč se more zgubiti človek, ki se ne varuje grešne priložnosti, ki se ne trudi resno za krščansko čednost!

Kako marsikak pošten mladenič, poštena dekle sta se že daleč zgubila zaradi tega, ker se nista varovala grešne priložnosti! Sprva se vsakdo izgovarja: saj ne bo nič hudega, če grem tje in tje. Če sem zadnjič v greh zabredel, pa se bom sedaj toliko bolj varoval. A vse to je le prazen up in sleparija hudobnega duha samega, ki človeka na ta način vedno bolj vklepa in zapeljuje. Prav ima modri Sirah (3. 27.), ki pravi: *Kdor nevarnost ljubi, v nevarnosti pogine*, in na drugem mestu (13. 1.): *Kdor sa smolo prime, se osmoli*. In sv. Avguštin pravi: „Bližnjo priložnost ljubiti, pa v greh pasti, je eno in isto“, in drugje: „Najboljši plavač pije vodo, najbolj izurjeni hribolazec si zlomi nogo in vrat, najboljši borilec pade v dvoboju“, pa bi torej človek v bližnji priložnosti ne padel? Naj je še tako svet, še tako dober in pošten, ako se ne varuje grešne priložnosti, bo kmalu ves drugačen.

Kralj David je bil svet mož, mož po božji volji. Pa ker se ni varoval grešne priložnosti, postal je prešestnik in ubijalec. Peter je bil prvi apostol, pa ker se ni izognil bližnje priložnosti, zatajil je Jezusa.

Sv. Atanazij piše, da se je nekdaj prikazal sv. Antonu puščavniku sam vrag. Potrkal je na vrata, Anton je odprl in videl pred seboj velikega moža. „Kdo si?“ vpraša ga Anton. „Jaz sem tisti, katerega satana imenujete.“ „Kaj hočeš?“ „Rad bi zvedel, zakaj me tvoji menihi in mnogi drugi tako zelo preganjajo in hudo želé, kadarkoli se jim kaj hudega pripeti.“ „Ni čuda, da te preganjajo, ker si ti začetnik vsega hudega!“ „Lažeš“, zareži vrag. „Jaz nisem tisti, ki vse hudo dela med ljudmi, ker jaz nič ne premorem s tistimi, ki me nočejo. Oni sami so, ki se pokončujejo, ker poslušajo moje opomine, se med seboj zapeljujejo, se bližnjih priložnosti ne varujejo in padajo v grehe. Zato naj zaradi grehov sami sebe tožijo, ne mene.“ In satan je zginil.

Pokazal sem trojni glavni vir, odkod to, da ljudje zopet in zopet padajo v greh. Krivo je temu: sprijena narava človekova, grešna navada in bližnja priložnost.

II. Tem trem zanjkam in nevarnostim se je treba umakniti ali jih premagati. To pa se zgodi najložje z molitvijo, z delom in srčnostjo v boju ter z begom.

Molitev se mora ustavljati sprijeni naravi; delo in srčnost morata premagovati grešne navade; beg pa je neobhodno potreben v bližnji priložnosti.

1. Divja žival se ne zna sama krotiti, tako človek sam ne zna samega sebe premagovati. Da človek premaga svojo popačeno naravo, mora v molitvi pri Bogu pomoči iskati. Kristus sam je rekel: *Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo!* Ko sveti Pavel pripoveduje, da nosi v sebi sovražnika, ki ga po obrazu bije, pravi nadalje, da je trikrat prosil Gospoda, naj mu odvzame to nadlogo; a Gospod ga ni uslišal, temveč mu le rekel: *Zadosti ti je moja milost!* — Bog je vsegaveden in neskončno usmiljen. On vé vse naše slabosti in nadloge, zato nam bo dal vselej tudi pomoč, kadarkoli ga bomo za njo prosili. Kakor beži ovca k svojemu pastirju, ako jo zver preganja, kakor išče otrok v nesreči pri materi zavetja, tako mora grešnik v nevarnosti pred grehom pribežati k Jezusu, ki je njegov dobri pastir.

2. Ako pa ima človek poleg spačene narave tudi grešno navado, potem mu je treba dela in srčnosti. Kdor je v grešni razvadi, klicati mora skesano z Davidom: *Jas sem potopljen v blatu globočine, kjer ni vode; potegni me ven, o Gospod, da*

ne umrjem! Pa tak grešnik ne sme le čakati, kdaj se ga kdo usmili, temveč mora se sam truditi, da se poboljša, sam mora začeti in z božjo pomočjo krepko nadaljevati. Pomisliti mora, da življenje človekovo je vojska. Pomisli naj, kateri slabosti je najbolj udan, zoper katero se mora najbolj ustavljeni. Sicer je, kakor bi sedmeroglavemu zmaju stranske glave sekal, srednje pa nikoli. Spominja naj se na Boga kot pravičnega sodnika. *Blagor možu, ki se Gospoda boji in hrepeni po zapovedih njegovih.*

3. Najboljše sredstvo zoper naš padec v greh je b e g. Bežati je treba iz bližnje priložnosti. Jezus pravi: *Ako te tvoje oko pohujša, izderi je in vrsi je proč, zakaj bolje je s enim očesom iti v nebеса, kakor s celim telesom v pekel.*

Stanovitnosti je treba in z božjo pomočjo se bomo greha varovali; Bog nam bode pomagal. Zato ga prosimo: *Erravi sicut ovis, quae periiit, quaere seruum tuum, quia mandata tua non sum oblitus!* (Ps. 118.) Amen.

† J. Benkovič.

2. Kristus naš učitelj, duhovnik in kralj.

In bo en hlev in en pastir.

Janez 10, 16.

Tisti dnevi, kateri so pretekli od vstajenja Gospodovega pa do njegovega vnebohoda, so bili dnevi velike važnosti za odrešenje sveta. Med tem časom je namreč od smrti vstali Kristus postavil temelj sveti cerkvi, in s svojimi apostoli in učenci je ustvaril telo, da bi kot glava tega telesa živel med ljudmi do konca sveta. To telo Kristusovo je sveta cerkev, Kristus pa kot glava svete cerkve jo je ustanovil še le po svojem vstajenju, da bi živel v njej do poslednjega dneva.

Na ta važen dogodek ustanovljenja svete cerkve nas spominja ona danes s tem, da nam predočuje našega Gospoda kot dobrega pastirja, ki z darovanjem svojega lastnega življenja rešuje sebi izročene duše. Ta čeda namreč, katero on vodi, je sveta cerkev, in mi bi se izkazali kot nevredne sinove te matere svete cerkve, ko bi danes o njej ne govorili, o njej, ki je bila pred devetnajststo leti ustanovljena na skali svetega Petra, pa

še danes obstoji v mladeniški lepoti, moči in kreposti, o njej, katero sta napadala od njenega početka pa do današnjega dneva pekeli in zemlja z vso močjo, katera se je pa vkljub vsem tem napadom izkazala kot nepremagljivo trdnjavo rešenja; saj je pri njenem temeljnem kamnu izpregovoril Sin živega Boga pomenljive besede: *In pekelska vrata je ne bodo premagala*. Večje, znameniteje, čudoviteje prikazni v zgodovini človeštva je ni — kakor je sveta cerkev. Ako že kot taka zahteva in zasluži vso pozornost od strani onih, ki se štejejo, da so učeni in izobraženi, tedaj zasluži sveta cerkev tem večjo pozornost onih, ki se imenujejo katoličane. Nobena stvar ni dandanes tako nujno potrebna, kakor živa vera v sveto cerkev, ki je telo Zveličarjevo pripravljajoč nas na odrešenje. O, kako je danes ta vera slaba med nizkimi in visokimi, med učenimi in priprostimi delavci! Koliko je onih, ki so sicer katoličani, ki pa svojo mater sv. cerkev zaničujejo, ono mater, ki more dati edina zdravil in tešila bolnemu človeštvu. Ali ni resnica, da je danes veliko takih, ki mislijo, da so popolni kristjani, ako le verujejo na Boga, za sveto cerkev in njene zapovedi se pa nič ne menijo, ali ni na tisoče taci ki se sramujejo svojo sveto vero javno pokazati? Predragi poslušalci, nikar ne pozabimo te resnice, da je celo med nami katoličani mnogo takih, ki se sicer ponašajo s tem, da so katoličani, katerih življenje pa ravno nasprotno dokazuje. In kaj je vzrok tej malomarnosti? Žive vere jim manjka, ki nas edina pripelje k večni sreči. O, da bi ta sveta vera vsaj v nas se oživila, da bi bili mi vzgled onim, kateri so slabi in pomoči potrebni. Da bi torej ta sveta vera nas podkrepila, izberimo si kot predmet današnjega premišljevanja ono čredo, katero vodi naš pastir — Jezus Kristus. Kristus je pa svoji cerkvi učitelj, veliki duhovnik in kralj do konca sveta — in sicer edinole svoji cerkvi.

I. Jezus Kristus, kakor ga nam predočuje današnji sveti evangelij, se nam predstavlja najpreje kot učitelj sveta in kot tak živi samo v sveti cerkvi. Kajti iz njegovih ust smo slišali danes pomenljive besede: *In imam še druge ovce, katere niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati, in bodo moj glas poslušale, in bo en hlev in en pastir*. Te lepe besede so izpregovorjene za vse čase, za vso bodočnost, one veljajo za cele rodove in za posamezne ljudi, katere dobri pastir tekom časa privede v svojo

čredo. In kakšnega sredstva se on poslužuje? To sredstvo je beseda božja; kajti on je rekel: *In ovce bodo moj glas poslušale*. Ako si te besede živo pred oči postavimo, tedaj moramo priznati, ker prihajajo iz ust Zveličarjevih, da bo on živel v svoji cerkvi do konca sveta. *In bodo poslušale moj glas*, to pravi oni, kateri je prejel od Svojega Očeta nalogo, da uči vse človeštvo s pomočjo svete cerkve. Kristus se je pa vrnil, potem ko je dovršil odrešenje, nazaj v nebesa, zato je postavil apostole, da bi ti nadaljevali njegovo delo. Zato je nanje po svojem vstajenju obrnil svojo posebno pozornost. Mej tem časom jim je odkril vse skrivnosti kraljestva božjega, in ko je spoznal, da so dovolj sposobni, da prevzamejo težko službo duhovnikov, tedaj jim je izpregovoril znamenite besede: *Pojdite in učite vse narode, in glejte, jaz ostanem pri vas vse dni do konca sveta*. — Glejte, dragi v Gospodu, tem svojim učencem pravi Zveličar: *Jaz ostanem pri vas do konca sveta*. Ali ne slišiš torej iz Zveličarjevih ust samih, ki niso nikoli laži izpregovorile, da je on sam, ki še vedno uči v sveti cerkvi, ali ne slišiš v teh besedah odmeva onih njegovih besedi: *In ovce bodo poslušale moj glas*? Da, to je resnica, katere ne more nikdo ovreči: Kristus živi v svoji cerkvi. Njegova beseda se oznanjuje v cerkvah, cerkveni govori so božja beseda.

Toda pozabiti ne smemo, da živi Kristus s a m ó v sveti cerkvi. Sama ona, edina katoliška cerkev oznanuje pravi nauk Kristusov. Ali je bil morda kedo drugi poslan, da oznanjuje božjo besedo, kakor naš Zveličar? Poslušaj glas Njega samega, ki pravi: *Samo eden je vaš učitelj Kristus*. Te besede sme rabiti tudi cerkev z vso pravico nasproti vsemu svetu, vsemu človeštvu: Samo ena je prava oznanovateljica Njegovih naukov, ker samo njo je on pooblastil, da nadaljuje njegovo delo na zemlji. — Kar torej, dragi kristjan, slišiš v cerkvi, če tudi iz nevrednih ust, to je božja beseda; kar slišiš zunaj nje, je vse prazno, minljivo. Kako tolažljivo je to za nas, da pripadamo oni sveti cerkvi, katera ima v sebi vse resnice in vse pripomočke, ki so nam k zveličanju nujno potrebni. In te resnice se oznanjujejo v cerkvi, v hiši božji, na tem stebru, v katerega so se valovi zaganjali devetnajst sto let, v cerkvi katera še dandanes v veliko jezo nasprotnikov dviga zmagovalno svojo ponosno glavo. O, da bi svet spoznal, da je edina sveta cerkev, katera je postavljena od Boga človeštvu v njegov lastni blagor, o da bi se zlasti oni svete

cerkve bolj oklenili, katerim je Bog več talentov podaril. Ako pa spoznano mi, ki verujemo, da je ona nezmotljiva učiteljica svete vere, s koliko gorečnostjo in s koliko navdušenostjo se je moramo okleniti, da bomo njene zapovedi natanko spolnovali, svojo vero vsakemu brez strahu odkrili, revne in izgubljene ovce pa zopet pripeljali nazaj v njegovo čedo. —

II. Kristus pa ni samo učitelj svoji cerkvi, ampak on je tudi njen prvi d u h o v n i k, posredovalec mej Bogom in ljudmi. Človeštvo ni zabredlo samo v temo in slepoto, ono si je nakopalo tudi težko zadolženje. In to zadolženje je bilo tako veliko, da ga je zamogel izbrisati samo Božji Sin z neskončnim darom. Samo on je zamogel to storiti, ker na njem ni bilo niti madeža najmanjšega greha. Ozrmo se na križ, kjer trpi neznosne bolečine vdan v voljo Božjo, da bi osrečil one, ki ga zaničujejo. Ozrmo se na dobrega pastirja, ki dá svoje življenje za svoje ovce! — In tako stoji pred nami Kristus ne samo kot učitelj, ampak tudi kot duhovnik, ki daruje sam sebe za svoje sovražnike. Zaradi tega je ustanovil daritev svete maše, kjer se on sam daruje na celem svetu po noči in po dnevu svojemu očetu za obilne grehe, s katerimi ga žali nehvaležni človeški rod.

Tako torej živi Kristus v svoji cerkvi, ovce v svojem pastirju, in pastir v svojih ovcah. Kak nauk pa sledi iz tega za nas? Sveta dolžnost, da posnemamo čednosti velikega duhovna Jezusa. Dve čednosti ste zlasti, katere moramo posnemati, in to sta: t r p l j e n j e in l j u b e z e n. Vsi pravi udje njegove čede moramo posnemati svojega trpečega in ljubečega pastirja.

Bridko trpljenje in smrt Kristusova to je bila daritev, s katero je Zveličar izbrisal dolg, katerega si je grešni svet nakopal; on je pustil radovoljno pribiti svoje lastno nedolžno telo na les sv. križa, da bi kot dobri pastir rešil svoje izgubljene ovce. On pa še vedno živi v svoji cerkvi, in raditega mora še vedno trpeti in umirati v udih svojega telesa, v svoji čredi. Kakor je bilo nedolžno dete, komaj rojeno, že preganjano, preganjano toliko časa, dokler ni položilo kot nedolžno jagnje trudne svoje glave na gori Kalvariji na les sv. križa, — tako je preganjana tudi sveta cerkev od njenega početka do današnjega dneva. Kristus pa je prenašal radovoljno svoje bolečine, on je vzprejel težki križ brez najmanjše nejevolje, do hlapca se je ponižal Gospod angelov, da bi rešil suženjstva zemski, bedni rod. In tako življenje polno zatajevanja in potrpljenja so si vzeli mnogi kristjani za vzgled,

oni so z lastno krvjo potrdili resnico svete vere in kaj so prejeli od sveta? Tisto zaničevanje in tisto preziranje, katero je prejel Kristus, njih vzor, ko ga je Pilat postavil pred besnečo druhal ter rekel „Ecce homo“ — *Glejte, človek*; ljudstvo je vpilo „Križaj ga!“ in pljuvalo v njegov sveti obraz.

Ali pa mi drugače ravnamo? O, mi gledamo, kako pretaka Kristus pod trnjevo krono svojo dragoceno kri, a mi sami hočemo, da bi se nam ovijali okolu glave venci radosti in veselja. Dragi moji, Jezusa v trpljenju ne pozabimo, in grešili ne bomo nikdar! — Toda Zveličar naš je vkljub vsem svojim bolečinam poln ljubezni, kajti dober pastir dá življenje za svoje ovce, tako je tudi on storil. Neizmeren zaklad ljubezni je moral bivati v njegovem srcu, da je zamogel reči: *Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom pošivil*. In ta neizmerna ljubezen se je izlivala iz njegovega gorečega srca od prvega trenutka do zadnjega izdihljeja. Ta ljubezni polni duhovnik pa še živi v svoji cerkvi, zato je njegova cerkev cerkev ljubezni! Glej, kristjan, to je tvoja mati, katera oklepa v sebi vse narode, ki ima zdravilo za slednjo bol, tolažbo za vsak slučaj. — Vprašam pa tudi tebe: ali pa tudi v tebi gori ona ljubezen do svete cerkve in njenega voditelja, kakor je gorela v Kristusu? Nevredni bi bili, biti pri njegovi čredi, ko bi te ljubezni ne imeli! Zatorej glejmo večkrat na našega trpečega in ljubečega Zveličarja, da se ta ljubezen v nas še bolj okrepi!

III. Kristus pa živi v svoji cerkvi tudi kot k r a l j. — Nobeno kraljestvo ni brez kralja. Kristus je pa ustanovil kraljestvo, in to kraljestvo je sveta cerkev. To veličastno ime je izpregovoril naš Zveličar najprej takrat, ko je rekel Simonu Petru: *Ti si Peter — skala, in na to skalo bom sidal svojo cerkev in tebi bom dal ključje svojega kraljestva*. Vse tiste, kateri v tem kraljestvu prebivajo, imenuje v današnjem evangelju ovce, sam sebe pa pastirja te črede. Od te črede, katero je odkupil s svojo predrago krvjo, se pa on ne bo ločil nikoli. On je sicer moral iti k svojemu nebeškemu Očetu, pa on vendar svoje črede ne zapusti, kajti ko se je v tretjič prikazal pri vstajenju svojim učencem, tedaj je rekel Petru: *Pasi sedaj ti moje ovce, pasi ti moje jagnjeta!*

Tako vlada Kristus svojo cerkev po namestnikih sv. Petra. Tam, kjer je apostolski sedež, tam je sveta cerkev, in v tej cerkvi živi Kristus, ki je rekel: *Jaz sem pri vas vse dni do konca*

sveta. — Zapoj tedaj v veselju, duša krščanska, kajti ti zamoreš vsakemu pokazati, kje je prava cerkev, kje je Zveličarjev namestnik. Na tej skali je vtrjena cerkev božja, v njej kraljuje Kristus, naš kralj.

Toda pretresti mora tudi tebe, o kristjan, ta resnica, da je Sin živega Boga tvoj kralj. Njemu si pri svetem krstu obljubil večno zvestobo, ko si bil vzprejet v njegovo kraljestvo. Ali si pa tudi zvest ostal tej svoji prisegi, ali se nisi nikoli izneveril, nisi nikoli izdal svojega kralja? Blagor ti, ako si bil do sedaj zvest, blagor ti, ker zmagal boš, in on bo tebi enkrat podelil palmo miru. — Naša sveta cerkev je tako mogočno kraljestvo, ker ima tako zmagonosnega kralja, kot je Kristus. Ponosni smemo biti na to, kajti on je nepremagljiv, njemu je dana vsa moč v nebesih in na zemlji.

Hud je boj, ki se dandanes bojuje zoper sveto cerkev. Brez dvombe bo zmagala v tem boju sveta cerkev nad svojimi sovražniki, kajti tu se bojuje večna resnica, goreča ljubezen, angelska čednost, večna modrost. Kako naj v boju ž njo obstoji človeška slabost, surova sila, minljivo veselje sveta? Dà, sveta cerkev je premagala vse svoje sovražnike dosedaj, niti kamen več ne znači kraja, kjer počiva prah onih, ki so mislili krščanstvo zatreti — ona pa je ostala in jih preživela. In kadar bi se zdelo, da bo tudi ona morala kakor njen ustanovnik položiti svojo glavo, tedaj bo tudi to njej v novo slavo, kajti potem, ko bo konec sveta, bo sveta cerkev zmagoslavno vstala, njeni udje bodo prejeli svoje plačilo. Vsi njeni udje? Dà, vsi, ki tu na zemlji sveto cerkev poslušajo in njene zapovedi spolnujejo, kajti resnične so besede Zveličarjeve, ki je rekel, da bo dal svojim ovcam večno življenje, da se ne bodo pogubile in *nobeden njih ne bo istrغان is njegovih rok*. Zato se zahvalimo danes sveti katoliški cerkvi, tej neoskrnjeni nevesti Božjega Jagnjeta, temu vidnemu telesu Jezusa Kristusa. V tvojem naročju, o katoliška cerkev, je edino resnica in življenje, zato nate verujemo; tvoje zapovedi naj nam bodo vodilo za naše življenje, tebi hočemo z milostjo božjo zvesti vstati v življenju in smrti. — Amen.

Ivan Baloh.

Priložnostni govori.

God sv. Jurja.

Duhovni napredek.

Kdor je pravičen, naj bo še pravičnejši; kdor je svet, naj bo še svetejši.
Skriv. razod. 22, 11.

Ogenj ima to lastnost, da vedno le kvišku, k nebu šviga in plapola. Enako je vsakemu kristjanu dolžnost, da proti nebu hrepeni, da za nebesa dela in trpi. Zato je sam Jezus prišel z nebes, da bi nas vžgal za vse dobro, da bi naše misli povzdignil k nebeškim željam. Vsaj je sam rekel: *Ogenj sem prišel prineset na zemljo in kaj hočem drusega, kakor da se vžge!* (Luk. 12, 49.) Od tega ognja je sam najbolj gorel, ko je vse dni svojega življenja delal in trpel za čast božjo in zveličanje bližnjega; gorel je tako, da se je na zadnje ves povžil, da je dal iz ljubezni svoje telo in svojo kri v skupilo in odrešenje za nas! Ta ogenj, katerega je bilo polno Jezusovo Srce, ta ogenj je navdajal in vžgal tudi svetnike, ki so živeli in delali in trpeli le za Boga, za svoje, in bližnjega zveličanje. Ta ogenj Božje ljubezni je navdajal in vžgal še posebno mučenike, ki so z veseljem šli v najhujše muke in najgroznejšo smrt, samo, da so Jezusu pokazali svojo ljubezen. Nobena muka in mogla pogasiti ognja ljubezni božje, ki je gorel v njih srcih. Takega ognja navdan, takega ognja poln je bil tudi sveti Jurij, naš farni patron, čegar god smo obhajali.¹⁾

Sv. Jurij je živel ob času cesarja Dioklecijana, ki je najhujše preganjal kristjane. Bil je, kakor pravijo, polkovnik v cesarski vojski in zelo priljubljen pri cesarju, ki ni vedel, da je sv. Jurij kristjan. Sv. Jurij pa ni bil kristjan le po imenu, ampak je zvesto spolnoval vse krščanske dolžnosti. Ko je videl, kako preganjajo kristjane z avtoriteto vere, jih je potrjeval v veri, tolažil v stiskah, jim pomagal v sili in se zanje potegoval. — Če tudi je vedel, da pride ob službo, ob premoženje in tudi ob življenje, je neustrašeno stopil pred cesarja in govoril za kristjane rekoč: Mogočni cesar! Zakaj tako preganjaš kristjane, ki Ti niso nič žalega storili? Oni plačujejo zvesto svoje davke, spolnujejo natančno tvoje ukaze, vojskujejo se hrabro za te in cesarstvo, tudi molijo

¹⁾ Tak uvod se lahko naredi za vsacega družega mučenika, ali po okolščinah tudi za kakega družega svetnika.

za te: le malikov nočejo častiti; kakor jih tudi jaz nikoli ne bom molil in častil! Tako govorjenje je bilo cesarju preveč: Ukazal ga je mučiti in trpinčiti na vse mogoče načine; ko pa vse ni nič pomagalo, mu je ukazal odsekati glavo, kar se je zgodilo 23. aprila 303.

Kako osramoti ta zgled sv. mučenika mnoge kristjane, ki si ne upajo svoje vere očitno spoznati, zavoljo vere kaj časnega zgubiti, ali celo kaj trpeti. Res tudi sv. Jurij bi se bil lahko prikri, na tihem spoznaval svojo vero, očitno pa se ne izpostavljal. Ali ogenj božje ljubezni ga je priganjal, da je očitno spoznaval svojo vero in zanjo tudi prelil svojo kri. Sv. Jurij je pač ves gorel ljubezni božje in iz ljubezni je rad dal vse, kar je imel: službo, premoženje in življenje. Mnogi kristjani pa si ne upajo kaj več storiti za svoje zveličanje in mislijo: če le nekoliko storé, bo že dovolj; če kaj malega molijo, vsako nedeljo enkrat v cerkev pridejo, enkrat ali dvakrat na leto pa k sv. zakramentom, potem je že dovolj. Pri tem sami sebe tolažijo in pravijo: da le toliko storim, da ne bom pogubljen, da le v nebesa pridem, če tudi bom prav na zadnjem sedežu, bo pa dobro!

Kaj naj mislimo in rečemo o takem govorjenju in takem življenju? Jaz pravim: Tako mlačno življenje in tako govorjenje:

1. je nekrščansko,
2. nespametno,
3. silno nevarno.

I. Če kdo misli ali govori: Jaz nisem za svetnika, meni zadostuje, če le sploh pošteno živim, če tudi potlej ne bom pri prvih, zadosti je, da le v nebesa pridem, on ne govori krščansko, ampak njegovo govorjenje je ravno nasproti božjemu razodenju in svetemu pismu. Tako namreč je Bog že v starem zakonu govoril Izraelcem po Mozesu: *Bodite sveti, kakor sem jaz svet!* Kristus je opominjal svoje apostole in druge poslušalce rekoč: *Bodite popolni, kakor je vaš Oče v nebesih popoln!* Sv. Peter nam kliče: *Kakor je svet On, ki vas je poklical, tako bodite tudi vi sveti v vsem svojem obnašanju.* (I. Pet. 1, 15.) Tedaj ni zadosti, da bi kristjan le tako nekako zložno živel in si nič posebno ne prizadeval za nebesa; da bi le bolj po ravnem hodil, v breg, na kvišku pa bi se obotavljal hoditi. Tedaj ni zadosti, da bi se varoval le smrtnih

grehov, treba je ogibati se kolikor mogoče malih, odpustljivih grehov. Ni zadosti, le enkrat iti v nedeljah in praznikih v cerkev, ampak če ima čas, tudi večkrat; ne le enkrat, dvakrat k svetim zakramentom, ampak po okoliščinah tudi večkrat. Ni zadosti, zdržati se le prepovedanega, ampak večkrat si odreči tudi kaj privo-ljenega. Ni zadosti storiti le tu in tam kakšno dobro delo, katero se že tako prilega naši naravi, ampak storiti je treba dobrega, kolikor je le mogoče in tudi takrat, kadar nas težko stane. Da je treba res tako hrepeneti in s silo si prizadevati, nas Kristus tolikrat in tako prisrčno opominja, ko pravi: *Blagor jim, ki so lačni in žejni pravice, nasičeni bodo.* Oni, ki se res na vso moč prizadevajo za duhovni napredek, za po-boljšanje in popolnost, bodo srečni. Zveličar nam tudi kliče: *Nebeško kraljestvo silo trpi in le silni je bodo naše po-tegnili!* V skrivnem razodenju pa berem: *Kdor je pravičen, bodi še pravičniji; kdor je svet, bodi še svetejši.*

II. Govorjenje in življenje mlačnega kristjana pa ni samo nekrščansko, nasprotno Božjemu poklicu; ampak je tudi ne-spa-metno. Ali ste že kedaj slišali, da bi bil kdo tako ne-umen, ki bi si lahko z majhnim trudom napravil veliko dobička, veliko premoženja, pa bi rekel: Jaz ne maram za ta dobiček, jaz ne maram za bogastvo, meni je zadosti, da le živim, da le toliko imam, da lakote ne poginem! — Enako in še bolj neumen je pa kristjan, ki bi si z večjo gorečnostjo, s stanovitnim prizadevanjem pridobil lahko neizmerne nebeške zaklade, pa bi rekel in mislil: Jaz ne maram za toliko dobrot in veselja, meni je dosti, da le v pekel ne pridem.

Ali pa poglejmo lakomnika! Bogat je tako, da sam ne ve, koliko ima; otrok nima, sorodniki so sami tudi bogati — človek bi mislil: mož bo mirno vžival nabrano bogastvo in se dalje ne bo pehal; ali kaj: mož se še naprej trudi, kakor bi mu bilo silno treba, spravlja na kupe, pridobiva še novega dobička in bogastva; več ko ima, več še želi in nikoli ne reče: Zadosti je! Lakomniku enaki bi morali tudi mi vedno več zakladov in dobrih del za nebesa si pridobivati. Kristjan, dober kristjan nikoli ne sme reči: Za nebesa sem že dosti delal, mi ni treba več; dosti je molitve, dosti je sv. zakramentov, dosti je dobrih del, dosti je trpljenja, meni ni treba več.

Predragi! Svetniki niso tako delali, niso tako govorili. No-beden svetnik ni nikoli rekel: Dosti je; za nebesa sem že dovolj

storil, dovolj trpel, mi ni treba več! Nasprotno — svetnikom ni bilo nikoli dovolj. Če so že tudi veliko storili dobrih del, še vedno so hrepeneli po večem zaslužnju, so se bolj zatajevali, več molili, hujše se postili; bili so neupehani, neugnani.

Sv. Jurij ni rekel: Dosti je za nebesa, sem že dovolj storil; če na tihem služim Bogu, me vendar ne bo zavrzel, kaj bi se izpostavljaj, kaj bi iskal mučeniške smrti, vsaj tako še lahko Bogu služim. Nič tega ni rekel sv. Jurij; ampak vžgan ljubezni Božje je vse rad dal za Boga: svojo službo, svoje premoženje, svoje življenje! In sv. Pavel, kaj ta pravi? Koliko je pretrpel za Boga, za vero! Sam pripoveduje v listu do Korinčanov (2. Kor. 11, 23—38), kakšne nevarnosti je prestal, pa nikjer ne reče: Zadosti je! Ampak nasproti so svetniki želeli in govorili: Še več, še več čednosti, več dobrih del, več trpljenja, več križev! . . .

III. Govorjenje in ravnanje mlačnih kristjanov je pa tretjič tudi silno nevarno. Taki kristjani pravijo, da je že zadosti, če le nekaj, le naj potrebniše storé za dušo svojo in zveličanje, da ne marajo biti na prvih sedežih, da so zadovoljni, če so tudi bolj tam zadaj, če so tudi na zadnjem prostoru v nebesih. Pa ti reveži ne pomislijo, da jim pri takem mišljenju in ravnanju lahko spodleti in da kdor le na zadnje mesto misli, potem še tistega ne dobi. Kdor se hoče prepeljati s čolnom na drugo stran reke, mora veliko bolj zgoraj nastaviti čoln, ker ga voda bolj nizko zanese. Če bi po ravni črti hotel priti čez, ga bo gotovo goljufalo, ker ga voda vleče bolj nizko. Glejte, tako tudi mi veslamo čez deročo reko tega sveta na daljni breg srečne večnosti. Ako ne zberemo vseh moči, ako ne zastavimo vesla veliko bolj zgoraj, ne bomo dosegli srečnega brega, ampak valovi nas bodo potegnili s sabo in poginili bomo! —

Zato velja v duhovnem boju, v duhovnem življenju, da je treba vedno le naprej, vedno le kvišku, da nam ne spodleti. Tu se ne sme reči: Dosti je! Kdor tako misli, je že šel nazaj in pisano je tudi: *Kdor ne pobira, rastresa*. Če bi kdo mislil, ko si je nekaj premoženja pridobil, da mu ni treba več, kako lahko pride nazadnje v revščino, v pomanjkanje, ko nič več ne pridobiva, ampak vedno le proč jemlje. — Tako je tudi v duhovnem življenju! Če misliš, da si že dovolj storil in da za nebesa ni treba delati več, vtegneš še ob to priti, kar si si nabral. Olja je treba vedno zraven prilivati, da ga takrat ne zmanjka, kadar pride Gospod poklicat nas!

Iz današnjega poučevanja spoznate, predragi, da moramo v duhovnem oziru vedno napredovati, vedno po višem hrepeneti, vedno več dobrega si pridobivati, da nam nazadnje ne spodleti. — Tisto govorjenje in ravnanje mlačnih kristjanov ne velja nič, če kdo pravi ali misli: Zadosti je, če le najbolj potrebno, če le kaj malega storim za nebesa, če le toliko storim, da ne bom pogubljen. Tako govorjenje je nekrščansko, je nespametno in, kakor smo spoznali, silno nevarno. Da nam torej ne spodleti v najbolj važni reči, storimo raje več kot premalo in delajmo po reku, ki pravi: Ne nazaj, ampak naprej, ne navzdol, ampak navzgor proti nebesom. Amen.

J. Ažman.

God sv. Marka.

Ali je molitev nepotrebno opravilo?

Prosite, in se vam bo dalo. Luk. 11, 9.

Skoro o nobeni reči se tolikokratov ne govori s prižnice, kakor ravno o molitvi. In kljub temu imajo ljudje polno krivih pojmov o molitvi. Nekateri n. pr. mislijo, da so dolžnost moliti že dopolnili, ako le veliko molijo, in čeprav njih srce nič ne ve za to, kar jezik govori. Takim očita Bog po preroku Izajiju: *To ljudstvo me časti s ustnicami, njih srce je pa daleč od mene.* Njih molitev ni dobra molitev. Drugi zopet mislijo, da obstoji vsa svetost in pobožnost že in edino le v tem, ako kdo dolgo in veliko moli, za čednosti srca si pa nič ne prizadeva. Ne! Molitev sama še ni svetost, temveč samo pomoček svetosti. Tretji zopet hočejo samo moliti, delati pa nič, kakor je storila ona žena nekje na Dolenjskem. Bila je ravno žetev na polju Solnce je močno pripekalo. Ni se ji ljubilo žeti, zato je šla raji molit v cerkev, kjer je bilo hladno. Ne! Vsaka reč ima svoj čas — in pred vsem se morajo izpolnjevati stanovske dolžnosti. Četrti zopet le od Boga, od molitve vse pričakuje, sam pa od svoje strani nič ne stori, da bi dosegel časno in večno srečo. Tudi to ni prav! Sv. Avgustin pravi: „Sam stori, kar moreš; česar pa ne moreš, prosi pomoči Boga!“ — Ali kakor pregovor pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal.“

Najbolj se pa motijo gledé molitve tisti, ki celo nič nočejo moliti ter se še iz drugih norčujejo rekoč: „Molitev je prazna, nepotrebna reč!“ — „Kaj bote molili in hodili za procesijo; raji doma ostanite in delajte, bo bolj pametno!“ Ker se take in enake

zbadljive besede večkrat slišijo in marsikaterega odvrnejo od molitve, zato naj bo današnji govor obrnjen proti takim ugovorom. Da bi vas bolj utrdil v ljubezni do molitve, rečem: Kdor trdi, da je molitev prazna in nepotrebna reč, ta nasprotuje: 1.) sv. pismu — 2.) sv. cerkvi — in 3.) zdravi pameti. —

I. Molitev priporoča kot za zveličanje neobhodno potrebno sredstvo najprvo — sv. pismo.

Čas ne dopušča, da bi vse povedali, kar so o molitvi pisali od sv. Duha razsvitljeni možje: preroki v stari in apostoli v novi zavezi. Sami so pogostoma in veliko molili. Mojzes n. pr. je šel večkrat na goro molit ter prosit Boga, da naj prizanese nehvaležnim Izraelcem. Apostoli so molili. Peter in Janez, tako pripoveduje sv. pismo, sta šla v tempelj moliti in pri tej priliki je Peter ozdravil hromovega berača rekoč mu: *V imenu Jezusovem ti rečem: Vstani in hodi!* Torej apostoli sami so molili, pa tudi ljudstvo so ob vsaki priložnosti opominjevali, da naj z molitvijo v dušnih in telesnih potrebah pri Bogu išče pomoči. S sv. Pavlom so vsi vernikom priporočevali: *Neprenehoma molite!* in s sv. Jakobom so govorili: *Preljubi! Molite drug za drugega, da bote ohranjeni!*

Najbolj pa osramoti one, ki ne marajo moliti, Jezus Kristus sam. Naš Gospod je veliko molil; molil ni le po dnevi, temveč dostikrat cele noči. *Šel je na samotni kraj, in je molil*, pravi sv. pismo. Molil je vselej, predno je kaj važnega storil. Tako n. pr. je molil, predno je izbral apostole. Zato še dandanes škof molijo in se postijo prejšnji dan, predno posveté mašnike. Molil je naš Gospod, predno je Lazarja obudil k življenju. Molil je v tempeljnu, v hiši, v puščavi, pri vsakem obedu. Molil je, predno je 5000 ljudi nasitil; molil je po zadnji večerji, malo trenutkov pred svojim trpljenjem; molil je na Oljski gori, rekoč: *Oče, vsemi ta kelih od mene, vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!* Molil je na križu: *Oče! odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!* Skratka: molil je v življenju in v smrti! Predragi! Prašam vas: ali je molitev, katero je naš Gospod tako vestno opravljal, nepotrebna in prazna reč? Ali ni velikoveč naša dolžnost, to delati, kar je On storil? Saj sam pravi: *Zgled sem vam zapustil, da tudi vi tako storite, kakor sem jas storil!*

Molitev je Jezus sam opravljal, zato jo je lahko tudi priporočal. V današnjem sv. evangeliju pravi: *Prositate in bote prejeli; tr-*

kajte in se vam bode odprlo; iščite in bote našli! Če je molitev tako nepotrebna reč, zakaj je potem rekel: *Čujte in molite.* Ako je molitev tako nepotrebna reč, zakaj nam je dal oče naš; ako molitve nič ne potrebujemo, zakaj je ukazal vsak dan moliti: *Ne vpelji nas v skušnjava, temveč reši nas hudega.* Zgledi in nauki Jezusovi dovolj spričujejo, da se močno motijo oni, ki nočejo moliti in se še iz drugih norčujejo. Če že nočejo ubogati prerokov in apostolov, naj ubogajo in posnemajo vsaj svojega Gospoda, ki je naš uzor in zgled v vseh rečeh — tudi v — molitvi!

II. Molitev je potrebna — to priča tudi sv. cerkev; kdor pravi, da je prazna reč, nasprotuje njenemu nauku. Sv. cerkev je zapovedala več očitnih molitev: litanije pri popoldanski službi božji, rožnivenec v mescu oktobru, procesije na sv. Marka dan in križev teden. Te procesije niso samo v naši fari in v bližnjih duhovnijah, temveč po vseh deželah, kjer prebivajo katoliški kristjani. Te procesije niso bile vpeljane še le sedajne dni, temveč so že silno stare. Procesijo sv. Marka je vpeljal v šestem stoletju sv. Gregor, papež; procesije križevega tedna pa v petem stoletju sv. škof Mamert, in papeži so jih zaukazali po vsem svetu. Dvanajst sto let in še več so procesije v katoliški cerkvi v navadi; v posebnih stiskah in nadlogah so tudi druge procesije in očitne molitve dovoljene — n. pr. za lepo vreme, za potrebni dež, za odvrnenje potresa itd.; in vsak dan pri sv. maši prosi sv. cerkev v svojih molitvah, da bi Bog prišel vernikom milostno na pomoč.

Molitev torej ni prazna reč, temveč velike važnosti, sicer bi se je ne posluževala tako vestno sv. cerkev, ki je namestnica Jezusova tu na zemlji — sv. cerkev, katero vlada sv. Duh, — sv. cerkev, katero sv. Pavel imenuje *temelj in steber resnice*. Kdor nasprotuje molitvi, je krivoverec ker nasprotuje sveti cerkvi.

Poglejmo cerkvene očete, kako visoko so oni cenili molitev! Sami so radi molili — in molitev priporočali tudi drugim. Sveti Krizostom n. pr. pravi: „Kakor je človeku potrebno dihanje, tako potrebna je kristjanu molitev.“ Sv. Bazilij trdi: „Kakor je človeku potrebna hrana, tako potrebna mu je molitev.“ Vera nas uči, da nihče ne bo zveličan brez molitve. Kar je telo brez dušo, vojščak brez puške, riba brez plavut, ptica brez perut — to je kristjan brez molitve.

Molitev so visoko cenili tudi imenitni možje svetnega stanu. Slavni komponist Hayden je uglasboval svoje pesmi z

ročnim vencem v roki. Znanega angleškega državnika Daniela O. Connella so večkrat videli, kako goreče je molil v cerkvi. Vodja katoliškega centra na Nemškem, slavni Windhorst, je priporočal v svojih govorih molitev. Tem slavnim možem torej molitev ni bila nepotrebna in prazna reč.

III. Vsemu temu pritrjuje tudi zdrava pamet naša. Pové nam, da m o r a m o prositi, če hočemo od Boga kaj doseči. Kakor prosijo otroci očeta, podložni gospodarja, prijatelj prijatelja kake dobrote, tako moramo tudi Boga prositi. Bog res vé, česa potrebujemo — toda brez naše prošnje nam ne bo dal. On hoče, da ga mi prosimo, da se ponižamo pred njim, da mu pokažemo svoje zaupanje. Saj tudi oče vé, da otrok potrebuje kruha, pa vendar zahteva, da ga poprej prosi. — Potreb imamo pa vsi veliko, torej ne moremo reči: jaz ne vem, česa bi prosil.

Potrebe molitve se zavedamo vsi, zato se zlasti v velikih stiskah in nadlogah zatekamo k molitvi. Kako goreče smo svoj čas molili: „Šibe potresa, reši nas, o Gospod!“ Čuli so se tudi tedaj tuintam glasovi: „Čemu se toliko moli — potres je nastal po naravnem potu; Bog nima ž njim nič opraviti; torej ga tudi zaprečiti ne more.“ Predragi! Priznavamo: potres n. pr. je bil nasledek naravnih sil, toda Boga popolnoma ločiti od naravnih postav, je krivično in neresnično, versko neutemeljeno. Sv. vera uči, da je Bog gospodar celega sveta, torej je tudi gospodar naravnih sil. On svet še vedno ohranja in vlada, torej ohranja in vlada tudi naravne sile; on jih tudi lahko ustavi, da človeku ne škodujejo. Poglejmo v zgodovino!

Vihar na morju je nastal vsled naravnih postav. Toda Kristus — gospodar naravnih postav — ga je ustavil. Če bi Bog ne bil v nobeni zvezi z naravnimi postavami, zakaj so ga pa apostoli prosili: *Gospod! otmi nas — poginjamo?* Dalje vemo, da naravna postava zahteva, da mrtvo telo strohni in se nič več ne oživi. Toda Kristus — gospodar vse narave — je premagal naravno postavo in samega sebe oživil in častljivo vstal od mrtvih. Naravna postava je ta, da telo teži proti zemlji; ne more se vzdigniti kvišku. Toda Kristus — gospodar naravnih sil — se je zoper naravno postavo pri svojem vnebohodu vzdignil proti nebu. Naravne sile in postave ima torej Bog v svoji oblasti. Lahko jih pusti delovati; lahko jih zapreči.

Prepričani moramo torej biti, da bo Bog varoval naša polja vseh vremenskih nezdod, ako ga le prav in

stanovitno prosimo. Sicer pa v največji stiski tudi oni molijo, ki sicer ne molijo. Tedaj spoznajo, da molitev ni nepotrebna, prazna reč.

Gledé molitve se ne smemo ravnati po onih, ki nič ne molijo — ti nam naj ne bodo uzor, temveč naš uzor in zgled naj bodo preroki in apostoli, naj bodo cerkveni očetje in imenitni možje svetnega stanu, zlasti pa naš Gospod — Jezus Kristus. Amen.

—k.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Odgovori na ugovore proti sv. veri.* Francosko spisal abbé de Ségur, prevel A. M. Ponatis iz „Zgodnje Danice“. — Dobiva se v prodajalnici kat. tiskovnega društva (Ničman) v Ljubljani. Cena mehko vez. izv. 60 v, trdo vez. 80 vin., po pošti 10 v več. — Veliki samozavestni narodi prevajajo to knjižico in jo navdušeno širijo med ljudstvo, ker znajo ceniti delo duha. Pokažimo tudi Slovenci, da umevamo njen pomen. Globok duh, ki pozna globočine človeškega srca, je v tej knjigi nabral nekaj najbolj pogostnih ter drznih ugovorov proti večni resnici, in nanje odgovarja jedrnato, kratko, navdušeno; čitatelj, ki te odgovore razmišlja z odkritim srcem, ne čuti samo, kako puhli so vsi dvomi brezbožnega, nevednega ali malodušnega srca, temveč živo se vname v njem ljubezen do jasne božje resnice v sveti katoliški cerkvi. Umljivi so odgovori vsaj deloma vsakemu čitatelju, zadostni tudi učenjakom; samo oni revež, ki resnice ne ljubi, ne bo v njih našel odgovora. Dadó se staviti sicer še mnoga vprašanja, na katera knjiga Ségurjeva ne odgovarja, a kar pove, je dobro in navadno zadostno. Nihče naj se ne dá ostrašiti, če bo videl, da kdo knjigo odloži brez sadu; ni kriva knjiga, to bodo pričali stoteri drugi, katerih dobro srce se bo veselilo, da je našlo slednjč odgovor na kak mučen pomislek. Zlasti duhovniki, razširjajte to knjigo, kjer se prilika ponudi! Srečo, ki jo uživete v jasnem spoznavanju božjih resnic, privoščite tudi drugim, ki se niso bogoslovja učili. Nobeno izobraževalno društvo ne bodi brez nje, voditelji društev naj iz nje za svoje govore pobirajo zlata zrna. — Prevodu moramo priznati, da je lep, dovolj udomačen in da se drži splošno priznanih jezikovnih pravil. Samo s tistimi besedami, ki jih slišimo vsak dan iz ust naroda, pa ni mogoče podati globokejšé vsebine.

Dr. P.

2. *Trstenik.* Prispevek k zgodovini župnij v ljubljanski škofiji. Spisal dr. Fr. Pernč. V Ljubljani, 1903. Založil pisatelj. Str. 87. — Svojim rojakom in vsem izobraženim Slovencem, ki se zanimajo za krajevno zgodovino, je podal dr. Franc Pernč, c. kr. gimn. profesor v Kranju, mikaven opis in skrbno sestavljeno zgodovino trsteniške župnije na Gorenjskem. Svoj spis je pribil lani v „Zgodnji Danici“, sedaj mu je dodal še mnogo zanimivosti in ga izdal v lični knjižici. Vso stvarino je razvrstil v sedem poglavij, v katerih opisuje kraj in ljudi, zgodovinske črtice, duhovnike, ki so delovali v žup-

niji, cerkvi, bratovščino sv. Barbare, šolo in nekatere bolj znane Trsteničane, med njimi slovenskega pisatelja P. Placida Javornika in Nikolaja Bleiweisa, ki je bil stari oče našega prvoboritelja dr. Janeza Bleiweisa. V prilogi je latinska listina, s katero je papež Klemen XI. potrdil l. 1713. ustanovljeno bratovščino sv. Barbare. Splošno zanimive so črtice o rokovnjacih, o načinu, kako so dorasle mladeniče lovili za vojaško službo, in o skupnih procesijah, v katerih hodijo Trsteničani s Predvorci, Predasljani in Kokrjani na božjo pot na Sv. Višarje, k sv. Frančišku Ksaveriju v savinjski dolini itd. Nekatere teh procesij so bile že pred 200 leti v navadi. Pisatelj je z opisom „Trstenika“ postavil časten spomenik svojemu domačemu kraju in obogatil „Zgodovino župnij ljubljanske škofije“ z lepim prispevkom. Knjiga stane 1 K in se dobiva pri g. pisatelju in tudi v „Katoliški Bukvarni“.

B.

1. *Missae de Requie iuxta Rubricas a Leone XIII. reformatas et Decreta S. Rituum Congregationis novissima, accedit appendix de Missis in altari privilegiato. Tractatus liturgicus in usum Cleri concinnatus a Josepho Erker, Canonico eccl. cath. Labacen. 1903. Labaci. Litteris typographiae catholicae. Venumdatur in libraria catholica Labaci. — Str. 92, cena broš. knjigi 1 K.*

V zadnjih letih se je nekaterikrat zgodilo, da se je nas več duhovnikov sešlo k pogrebu s slovesnimi eksekvijami, pa smo se malo sporekli ob vprašanju, kako bomo danes maševali „črno“ ali v barvi, kakršno hoče god tega dne? In če smo dognali, da smemo brati črno mašo, zopet nismo bili edini zaradi oracij. Taka in podobna sporna vprašanja pa se tudi ob drugih prilikah čujejo tu in tam med duhovniki, odkar je sv. zbor za obrede izdal nove odloke za črne svete maše. Dekreti sicer precizno govoré, a če jih hočemo prav umeti, ne smemo v njih ničesar prezreti, imeti moramo vse pred očmi, primerjati jih med seboj, ozirati se na prejšnjo prakso in v dvomu iskati sveta pri dobrih avktorjih. To pa ni tako lahko delo, kakor vsak vé iz svoje izkušnje; zato nam je gospod stolni kanonik Erker vresnici ustregel, da je v svoji knjigi vse te stvari zbral in lepo razredil, raztolmačil in pojasnil. Knjižica bo dobro rabila vsem gg. duhovnim pastirjem. V „Directorium liturgicum“ za ljubljansko škofijo imamo sicer kratek posnetek vseh novejših določb, toda mnoge podrobne stvari, ki jih je tudi potrebno vedeti, so tu izpuščene; tako n. pr. nova Erkerjeva knjižica imenuje (str. 43) tudi „Festa suppressa“ med onimi dnevi, na katere poleg slovesne pogrebne maše niso dovoljene tihe črne maše; v „Direct. liturg.“, a. 1903., „zatrti prazniki“ niso naštetí med temi dnevi.

Samo ena opomba nam bodi dovoljena o knjižici, ki jo priporočamo. Na str. 5. se bere: „Quotiescumque ergo sive ex fundatione sive ex stipendio accepto celebranda sit Missa de Requie et non alia, et Rubricae aut Decreta non obstant, necessario celebrari debet Missa de Requie et non alia, ita ut Sacerdos obligationi suae non satisfaceret celebrando Missam de die, licet eam applicaverit ad mentem fundatoris vel dantis.“ Želeli bi, da bi bil g. avktor k temu stavku v razlago dodal par besedi; zakaj besede „ita ut Sacerdos obligationi suae non satisfaceret celebrando Missam de die“ — utegne kdo krivo umeti in morda celo tako tolmačiti, da mora du-

hovnik v takem slučaju še enkrat maševati, če prvič ni opravil črne maše. To seveda ni misel g. avktorja; zakaj na strani 8. piše: „Sacerdos celebrando Missam de die in casu, quo deberet celebrare Missam de Requie, peccat quidem, sed venialiter tantum, et ad restitutionem non tenetur, dummodo applicaverit ad finem praescriptum.“ Uprav zato se pa nam zdi, da bi bilo dobro že v onem stavku na str. 5. stvar pojasniti in morda reči: non satisfaceret toti obligationi.

K razlagi naslova v Missalu: „In die obitus seu depositionis Defuncti“ (na str. 25) bi bil g. pisatelj lahko dostavil, da je bil dan smrti in dan pogreba isti, ne samo v starih časih, ko so kristjani svoje mrlične pokopavali v katakombah, ampak prav pogosto tudi v srednjem veku. Obrednik benediktinskega reda pravi: „Če umrje brat tako zgodaj, da se lahko še tisti dan opravi zanj sv. maša, se pogreb ne sme odložiti na prihodnji dan.“ Druge dokaze gl. v Stimm. aus Mar. Laach, Bd. 33, (1887), pag. 159.

Na str. 49. rabi g. pisatelj besedo „decessus“ partic. perf. od decedo, za defunctus; beseda ni klasična in tudi v cerkvenem jeziku zelo nenavadna. (V Du Cange, Glossar. mediae et infimae latinitatis.)

Dr. F. U.

2. *Aphorismi eucharistici*, id est piae et sanctae celebrationis monita ex praecipuis ascetis collecta et illustrata opera Jacobi Merlo — Horstii, ecclesiae Colon. B. Mariae V. in Pasculo pastoris. — Textum recensuit adiectisque precibus ante et post Missam denuo edidit Jos. Aloysius Krebs, C. SS. R. Ratisbonae, Sumptibus Pustet, 1902. — Strani 158, cena broš. knjigi K 1'20, v platno vezani K 1'70, v usnje vezani K 2'70.

Knjižica, ki jo tu naznanjamo, ni nova. Nje avktor, Jakob Merlo - Horstius, je umrl l. 1644. Bil je duhovnik v Kolinu, učen in svet mož, zgleden dušni pastir in čislani pisatelj; posebno pa mu je srce gorelo za čast najsvetejšega zakramenta. Da bi med duhovniki pospeševal pobožnost do presvetelega Rešnjega Telesa, je izdal l. 1638. „evharistične aforizme“. Ni nam znano, če je bila knjižica pozneje še kedaj natisnjena. A gotovo je za njo dobro izpričevalo, da je uprav v naših dneh, ko nas hočejo knjigarji kar zasuti z novimi in najnovejšimi knjigami, našla prijatelja, ki jo je nekoliko popravil in iznova izdal. Majhna je po obsegu, a je polna zlatih zrn. Duhovnik, ki hoče pobožno maševati in pa gojiti v srcu ogenj ljubezni do najsvetejšega zakramenta, jo bo prebiral z velikim pridom. „Sacerdotes adoratores“ jo lahko rabijo tudi med molitveno uro pred tabernakeljnomo.

Dr. F. U.

3. *Manresa* oder die geistlichen Übungen des heiligen Ignatius in neuer, leichtfasslicher Darstellung zum Gebrauche aller Gläubigen. Nach dem Französischen frei bearbeitet von Franz Anton Schmid, Priester der Gesellschaft Jesu. Sechste, durch P. K. Friedrich, S. J., vermehrte und vergrösserte Auflage. Regensburg. Pustet, 1903. — Strani VIII. + 516. Cena broš. knjigi 3 K, vezani 4 K.

„Manresa“ ni knjiga za lahkomišelnje ljudi, ampak za one, ki že umevajo resno življenje; tudi ni za tiste, ki iščejo v pobožnosti samo mehkih, sladkih čustev, ampak za one, ki hočejo v preišljevanju svojo voljo utrditi v dobrem in se pripraviti za odločen boj zoper vse, kár je greh in z grehom v zvezi. Res da najboljši vodnik v duhovnih vajah je skromna knjižica svetega Ignacija sama zase, z besedilom, kakršnega ji je dal svetnik sam, in s

komentarjem, ki ga je oskrbel p. Roothan. Toda drobna knjižica sv. Ignacija hoče, da sami premišljujemo in v duhu obdelujemo, kar nam je svetnik povedal v malih, jedrnatih besedah; tega pa ni vaju vsak in marsikdo tudi nikoli ni imel prilike, da bi se bil vadil meditacije. Komur je torej težko kar tako pre-mišljevat, njemu bo dobro služila „Manresa“. Sv. Ignacij je največ meditacij samo na kratko zasnoval; v „Manresi“ so vse meditacije na široko razporedene. Kdor je že nekaterikrat pod dobrim vodnikom naredil duhovne vaje, bi jih lahko po tej knjigi tudi sam zase delal; in če tega noče, ampak laglje pre-mišljuje, če mu kdo drugi govori, mu bo knjiga mnogo koristila, če po vsakem eksercitorjevem govoru ob prostem času prebere in še enkrat premisli isto stvar v knjigi. Kdor pa bi se potrudil in bi knjigo poučil z vsemi opazkami in dodatki, bi mogel tudi sam druge voditi v duhovnih vajah, in v tem oziru bodi „Manresa“ zlasti prednikom Marijinih družb priporočena.

Dr. F. U.

4. *J. Meurer* „Missa solemniss“ za mešan zbor in orkester, Gradec, založila „Styria“, se poje tudi samo z orgljami. Jako lepa maša, za dobre zbere srednje težka, je priporočila vredna. Cena partituri 3 K, vsak glas 40 v.

5. *E. Brunner*, „Maša v G—dur“ za mešan zbor in orglje, „Styria“, lahka, cerkve dostojna, cena partituri 1'80 K, vsak glas 30 v.

6. *Fr. Grabner*, „Litaniae in hon. Ss. Cordis Jesu“ za mešan zbor z orgljami, „Styria“, za porabo pri posebnih slovesnostih, ker je treba že precej dobrega zbora. Cena 1'20 K, vsak glas 25 vin.

7. *Dr. Anton Faist*, gimn. profesor, „Štiri Marijanske antifone“, jako porabne, kjer se pojó. Mešan zbor z orgljami, „Styria“, cena 1'50 K, vsak glas 25 v.

8. *Dr. Peter Wagner*. „Choral- Requiem“ s spremljevanjem orgelj, pisan z modernimi notami, „Styria“, cena 1 K, glas 36 v. Wagner je profesor koral na gregorijanski akademiji na univerzi v Freiburgu. On zastopa teženje francoskih benediktincev, ki želé tako imenovani tradicijanelni koral vpeljati v cerkev namesto koral, izdanega po Pustetu, sprejetega od kongregacije rituum. Spremljevanje z orgljami nam jako dopada, ker nima vsaka nota svojega akorda, marveč harmonija le markira skupino not. Sicer bo pa novo teženje le naredilo novo zmešnjavo v liturgičnem petju. Komaj smo se nekoliko zedinili v Medicejski (Pustetovi) izdaji in si jo takorekoč prilastili, že nam spodajajo stališče. Medicejska izdaja je priprosteja, torej praktična; tradicijanelni koral je obširen, težek za izvajati, zahteva zlasti v gradualih umetniško spretnost. Mi ostanemo torej pri Pustetovi izdaji, dokler kongregacija ne odloči kaj drugega.

P. H. Sattner.

9. *Valeria* oder der Triumphzug aus den Katakomben. Historische Erzählung von Anton de Waal. Vierte verbesserte Auflage. Regensburg. Druck und Verlag von Fr. Pustet. 1902. 8°. 381. Cena nevezani knjigi K 3'60, ukusno vezani K 4'80 — Waalova Valeria je že jako znana. V obliki povesti nam živo in natančno slika zadnje čase rimskega preganjanja kristjanov. Pripovedovanje pojasnjujejo dobre, zgodovinske podobe.